

Fru Camilla Augusta Møller
f. Rasmussen's
S l æ g t e b o g

-
Slægttavle

1912-17

RHB

EX LIBRIS

KØBENHAVNS
RAADHUS-
BIBLIOTEK

EH

511-
284

Møller.

Fru Camilla Augusta Møller

f. Rasmussen's

Slægtebog.

Trykt som Manuskript for Familiens Medlemmer.

RANDERS.
C. J. Rye's Bogtrykkeri.
1917.

Siden jeg i 1907 udgav „Familien Møllers Slægtbog“, har jeg syslet med min Hustru Camilla Augusta Rasmussens Forfædres Historie, og Resultatet foreligger nu i efterfølgende Pendant til bemeldte Slægtbog.

Da hun nedstammer fra en Del af det 16. og 17. Aarhundredes kendte Mænd og Kvinder, hvis Historie for en stor Del findes beskrevet i den almindelige personalhistoriske Literatur, er nærværende Fremstilling for de ældste Slægtleds Vedkommende ikke grundet paa noget selvstændigt Kildestudium, men i det væsentlige kun Aftryk eller Uddrag af, hvad der findes spredt om i Leksikaer, Afhandlinger og Beretninger.

For dem, der vil søge mere indgaaende Oplysning om de ældste henfarne Slægter, er Kilderne til deres Historie i de fleste Tilfælde angivet. Ellers er det Biografisk Leksikon, Jydsk Historie og Topografi, Vibergs Præstehistorie, Ingerslev: Danmarks Læger, Kirkehistoriske Samlinger og flere lignende Værker, som mest er benyttet. Beretningerne om de Stamforeldre, som har levet i de sidste henved 200 Aar, har, med nogle enkelte Undtagelser, ikke tidligere været trykt i offentlig tilgængelige Skrifter.

Jeg har samlet alle de fornævnte Oplysninger for at vore Børn og Efterkommere derigennem kan komme til Kundskab om en Del af de Mænd og Kvinder, fra hvem de nedstammer, og for at de kan have Hovedmomenterne til disse Forfædres Historie samlet paa et Sted og derved lettere gøre sig bekendt med deres Liv og Færden.

Ligesom i den ovennævnte Slægtbog er der her foruden andet Billedstof gengivet Billeder af Familiens Mænd og Kvinder, forsaavidt de har kunnet skaffes til Veje.

For at lette Oversigten er der paa de to Stamtavler angivet et Nummer, der svarer til det Nummer, hvorunder de paagældende Personer er omtalt i Bogen, samt bagved anført et Register.

Randers, i Juni 1917.

J. S. Møller.

670980 HB ryl

STAMTAVLE II.

33. Bolette Margrethe Cathrine Hage, f. 1753, † 1846,

gift med

33. Marcus Mackeprang, Landfysikus i Stege, Dr. med., f. 1726, † 1791.

35. Martha Sabine Adolphine Mackeprang, f. 1788, † 1877, gift med Kammerherre Carl Reinhard Bose de la Calmette, f. 1781, † 1820.

34. Anthon Johannes Mackeprang, Ejer af Kronborg Ladegaard, f. 1785, † 1874, gift med Jacobine Marie Wismar, f. 1787, † 1817, 2. Gang m. Louise Adellaide Stounder,

35. Bolette Marie Louise Mackeprang, f. 27/11 1814, † 23/5 1895, gift 22/9 1837 m. Christen Rasmussen, f. 18/1 1809, † 6/7 1877, Distriktslæge i Thisted, Søn af Købmand R. P. Rasmussen i Svendborg og Hustru Christiane Barfoed og Sønnesøn af Købmand Hans Rasmussen i Assens.

36 a. Marie Louise Cathrine Christiane Rasmussen, f. 21/8 1838, † 14/2 1910, gift 29/5 1873 med Politiaassistent, Justitsraad Martin Carl Sørensen, f. 14/4 1844 i Randers.

36 b. Emmarentze Rasmussen, f. 2/8 1840. Ugift.

36 c. Thora Christiane Rasmussen, f. 17/8 1842, † 12/6 1880. Ugift.

36 d. Camilla Augusta Rasmussen, f. 28/12 1848, gift 23/5 1872 med Justitsraad Johan Severin Møller, Sagfører, Branddirektør i Randers, f. 5/9 1844.

36 aa. Harald Martin Valdemar Seldorf, f. 12/12 1876, cand. jur., Politiaassistent i Odense, gift 27/11 1913 med Cathrine Clemmensen.

37 a. Louise Elisabeth Camilla Johanne Møller, f. 14/5 1873, gift 2/6 1903 med Postekspedient Laurits Kamp, f. 10/11 1851.

b. Jens Christen Birger Louis Møller, f. 25/7 1874, Grosserer, gift 6/6 1902 med Marie Julie Jensine Fischer, f. 25/10 1876.

c. Hjalmar Johan Hammershøi Møller, Manufakturist, f. 31/8 1876, † 15/6 1902.

d. Rigmor Caroline Christiane Møller, f. 27/2 1881, gift 12/7 1903 med Direktør Alfred Frederik Philipsen, f. 21/11 1877.

e. Emma Marie Julie Johanne Møller, f. 29/1 1884, gift 8/9 1910 med Købmand en gros Otto Jacob Havsteen, f. 2/6 1884.

f. Ellen Sigrid Møller, f. 9/5 1885, gift 10/9 1909 med Repræsentant Kai Fryd, f. 2/10 1884.

g. Christen Johan Rasmussen Møller, Læge, f. 27/4 1889, gift 24/6 1916 med Ebba Svane Dam, f. 28/6 1890.

38. Ragnhild Emma Camilla Birger Møller, f. 14/9 1903. Aase Johanne Birger Møller, f. 5/10 1906.

38. Stig Emilius Johan Philipsen, f. 6/9 1905. Ellen Camilla Frederikke Philipsen, f. 21/1 1907. Ulf Alfred Frederik Philipsen, f. 25/6 1908. Vagn Einar Valdemar Philipsen, f. 17/2 1917.

Bergljot Havsteen, f. 12/9 1911. Julius Kjartan Havsteen, f. 24/2 1913. Johanne Camilla Margrethe Havsteen, f. 20/2 1916.

Leslie Fryd, f. 13/5 1913.

- 1.** **Christjern Nielsson**, Borgmester i Varde omtrent Aar 1500, var en bekendt og anset Handelsmand, der stod i Handelsforbindelse med Kong Hans.

Hans Efterkommere skal være henved 40,000, og afdøde Provst J. Vahl har udgivet en Slægtebog over disse, hvori er nævnt henved 20,000 Personer; men han døde, inden han fik Bogen færdig. Det skyldes for en Del denne Bog, at de i Stamtavlen ommeldte ældste Slægtskabsforhold har kunnet udredes.

En af Christjern Nielsens Døtre var Mette Christjernsdatter, gift med Raadmand Lauge Steffensen i Ribe, og hendes Søn var Biskop Hans Laugesen i Ribe, født 1530, død 1594, gift med Dorte Hansdatter, død 1601, der var Datter af Biskop Hans Tausen, og deres Datter, Mette Hansdatter, var igen gift med den berømte kongl. Historiograf Anders Søfrinsen Vedel, født 1542, død 1616.

- 2.** **Niels Jensen**, eller **Nis Johnsen**, Borgmester i Vejle, død 1528, gift med **Kiersten**. Han var Søn af **Jens** eller **John Nielsen** og denne igen en Søn af **Niels Jensen** af adelig Slægt, vide J. Vahl, Side 83. O. Nielsen: „Sysselinddelingen i Danmark“ omtaler Side 96 en Nis eller Niels Jensen, der Aar 1471 var Thingholder paa Jelling Sysselthing. Om han er identisk med sidstnævnte Niels Jensen er muligt, men kan ikke nu oplyses. Hos førstnævnte Niels Jensen eller Johnsen var det, at Kong Christian II. i Januar 1523 boede, da Landsdommer Mogens Munk til Palstrup ved Viborg overbragte ham den jyske Adels Opsigelsesbrev.

Hans Søn **Mads Nielsen**, der ogsaa var Borgmester i Vejle, død 1539, var gift med en anden af ovennævnte Christjern Nielsens Døtre, **Lene Christjernsdatter**, død 1556. Efter Mads Nielsens Død blev hun anden Gang gift med Clemind Søfrinsen, der ligeledes var Borgmester i Vejle.

Borgmestrene var den Gang folkevalgte og i de fleste Byer var der to.

I „Efterretninger om Veile Kiøbstæd“ af G. F. Gaarmann, trykt 1794, findes anført Side 78 nogle Optegnelser fra 1635 af Borgmester

Cleminde Seuerinsøn Vedel, en Sønnensøn af ovennævnte Cleminde Søfrinsen, saalydende:

„Om Borgemestre J Vedel, som udi Mandz Minde haffuer leffuet. Paa Nytt-Mars Dag Anno 1618, da beretter en Fischer her i Byen ved Navn Johan Greisøn, som var fød her J Vedel oc han havde kiend Niels Jenson, Borgemester oc hans Quinde Kiersten Niels Jenson, og sagte han (Johan Greisøn) sig da att være Et Hundrede og Ser Aar gammelt. Niels Jenson Borgemester i Vedel, han boede udi det Hjørnehuus neft Norden Kierke-Streden, tuert offuer for Kilden, oc bygte han den Søndre Capelle J voris Kierke, Huor J nu findes efterskrefen Latinske oc danske Ord, med gamle Muncke Bogstaffuer under Huellingen antegnet“.

De latinske Vers findes ikke mere paa Hvælvingen i Kapellet, der nu er hvidkalket, men anføres i Marmora Danica II, Side 77. Det ene var signeret af Jacob Madsen Vellejus, Biskop i Odense (Nr. 3 bagved), der var Niels Jensens Sønnensøn, og dateret 30. Maj 1576; det andet Vers var skrevet af Biskoppens Søn, Dr. med. Mads Jacobsen, (Mathias Jacobæus) (Nr. 4) Aarhus, og dateret 1. Maj 1619. Versene gik ud paa, at Niels Jensens fornævnte Efterkommere har under de nævnte Datoer ladet de latinske Vers opmale paany. De danske Vers er gengivne nedenfor.

Derefter fortsætter Cleminde Seuerinsøn Vedel saaledes:

„Anno 1523 gieste Kong Christian den 2den J denne Nis Jenson's Hus til Herbergh, og der førte Her Mogens Muncch da Landzdommer hannem det Bref fra Biiborgh, som Danmarckis Riiges Raad oc Adelen, som der hafde været forsamlet, hadde opschrefuet hannem Guldschaf oc Mandschaf udi. Nis Jenson skal være død 1528, oc ligger Han begrafuet sammesteds udi hans Capelle. De Ord danske gammel Riim som stander under Huellingen ere disse efterskrefne:

Aar efter Gudz Byrd MDXVIII tha er denne Capelle fuldkommen, the Hellige Trefoldighed til Loff og Erc, af Hedertlig Mand Nis Jenson for sig, sin Høstrue, Børn, for Eldre og efterkommen Slecht.

Borgemester Mag Nielsøn, fornævnte Nis Jenson's Søn, han boede J den store Gaard offuer for Midt-Broen, som siden Cleminde Søfrinsen Jbode, der fik hand Høstruen Liene Christensdotter, fød i Varde. Denne Mag Nielsøn døde Anno 1539. Liene Christens Dotter ligger begrafuet hofis hendes første Høspond Mag Nielsøn J den Søndre Capelle.

Dette hafuer Jeg underskrefne saaledes sammenskrefuet udi en god ensfoldig Miening J disse Paasche Dage Anno 1635 Martii 31te, haaber gott Folkh tage det J den beste Miening,

C. Seuerinsøn Vedel“.

Meddeleren var som anført en Sønnesøn af ovennævnte Borgmester Clemind Søfrinsen, der, efter at Borgmester Mads Nielsøn var død i 1539, blev gift med Enken, Lene Christjernsdatter, og, efterat denne var død, med Maren Hansdatter.

Ifølge Marmora Danica II, Side 78, fandtes over dem i Kirken følgende Gravskrift:

„Clemind Søfrinsen Borgmester fød udi
Ribe paa denne Tafle monne staa
med begge hans Høstruer og try Børn,
Kirsten, Severin og Maaz ligesaa:

Hans første Høstru Liene Christjerns Dotter, fød i Waræ med Wre.
Hun døde i Waræ Anno 1556 og er begravet i Kirthjen hære,
Then anden Høstru, Maren Hans Datter fød i Ribe lefver endnu.
Gud give dennem alle then ævige Glæde og Røe.

1577.“

Den nuværende smukke Prædikestol i Vejle Kirke formenes at være bekostet 1576 af den ovennævnte ældre Clemind Søfrinsen, hvorved dog bemærkes, at Clemind Søfrinsen skal være død 20. Decbr. 1574. I det førnævnte søndre Kapel hænger et af Kunstmaler Roed udført fortrinligt Billede af Anders Søfrinsen Vedel, der var født i Vejle. Billedet er malet paa Foranledning af Amtmand Orla Lehmann.

Paa Hjørnet af Kirkegade og Raadhustorvet i Vejle findes paa en Mur en Plade med følgende Indskrift:

„Paa dette Sted i Borgmester Niels Johnsens Hus boede Kong Christian den Anden i Januar 1523 og modtog her ved Mogens Munk den jyske Adels Opsigelsesbrev“.

De førnævnte Personer og Begivenheder er ogsaa behandlede i en Bog af A. H. H. Schmidt: Vejle og Omegn (København 1882).

Lene Christjernsdatters Søn med Borgmester Mads Nielsen var:

3. Biskop **Jacob Madsen Vellejus**, født 24. Juli 1538 i Vejle, død 24. September 1606. Han omtales i Bricka: Biografisk Leksikon, og i J. Kinch: Ribe Byes Historie.

Han udgik fra Viborg Skole 1555, og da han kom til København, medens der holdtes Bispemøde, blev han i P. Paladius' Hus i samtlige Bispers Nærværelse højtidelig erklæret for Student og indskrevet i Matrikulen. Han opholdt sig i 3 Aar i Niels Hemmingsens Hus, rejste derefter udenlands og studerede især Medicin og Teologi. 1563 tog han Magistergraden i Wittenberg. Ved sin Hjemkomst blev han Rektor ved Ribe Skole og 1567 Præst ved Domkirken.

Det søndre Kapel ved
Vejle Kirke.

I den Tid grasserede Hekseprocesserne i Ribe, og han deltog i Forhørene over de ulykkelige Ofre og fulgte et af disse, en Kvinde, til Baalet.

Sine lykkeligste Aar tilbragte han i Ribe i fortrolig Omgang med Historikeren Anders Søfrinsen Vedel, P. Hegelund m. fl., baaret oppe af Byens indflydelsesrigeste Familier, til hvilke han var knyttet ved nære Slægtskabsbaand.

Meget imod sit eget og sin Menigheds Ønske blev han i 1587 valgt til Biskop over Fyens Stift. Borgmester og Raad indgav Ansøgning om at beholde den afholdte Præst, men Kongen stadfæstede Valget, og 1588 blev han ordineret i St. Knuds Kirke i Odense af sit Søskendebarn, Biskop Hans Laugesen i Ribe.

Biskop Vellejus førte en Visitatsbog, som blev trykt i 1853, og han giver heri et smukt Vidnesbyrd om den Nidkærhed, hvormed han omfattede sin Bispegerning, og giver gode Bidrag til Belysning af de kirkelige Forhold paa Fyen i hans Tid. Han paasaa nøje, at Kirkerne holdtes i ordentlig Stand, og førte flittig til Bogs, hvad han iagttog i Præstegaardene, tog sig af Præsternes Vel, og, hvor det var muligt, lod han Embederne gaa i Arv, saaledes at en ny Præst blev gift med Formandens Enke eller Datter.

1594 forrettede han Vielsen ved et Bryllup paa Nakkebølle, hvor Christian IV var Gæst. 1596 deltog han i Kongens Kroning. Den 30. Oktbr. 1566 havde han ægtet **Karen Baggessdatter**, født 1548, død 1615, Datter af den rige Raadmand **Bagge Jensen** i Ribe, født 1511, død 1578, og Hustru **Cecilie Pedersdatter**, der var Datter af **Peder Ibsen** og Hustru **Anna** i Ribe.

Jacob Madsen Vellejus havde i sit Ægteskab 18 Børn, hvoriblandt:

4. **Mads Jacobsen (Mathias Jacobæus)**, født 24. Juli 1569 i Ribe, død 15. Maj 1636. Efter at være bleven Student besøgte han Tyskland, England, Frankrig og Italien og naaede helt ned til Sicilien.

Datidens Rejsemaade var sammenlignet med Nutidens yderst besværlig og langsom, thi Landeveje, som vi nu har dem, fandtes saa godt som ikke, og Vognene var tunge og umagelige, ligesom Overfald af den Tids mange løse Eksistenser heller ikke var udelukket.

De unge Mennesker slog sig derfor saa vidt muligt sammen og rejste flere i Følge. Naar de ikke har kunnet benytte Sejlskibe, har de jo kun haft Valget imellem at tilbagelægge de lange og daarlige Veje enten til Fods eller til Hest eller, naar det kom højt, at leje en Vogn fra By til By. Enkelte Beretninger oplyser, at de jævnlig maatte overnatte paa Halm eller Hø paa et Loft eller i en Stald, og Levemaaden i Landsbykroerne har formodentlig været yderst tarvelig.

I Padua blev M. Jacobæus Syndikus ved det derværende Universitet og kreeret til Dr. med., ligesom der sattes en Inskription til hans Minde i Domkirken. Efter sin flaarige Udenlandsrejse blev han ved sin Hjemkomst den første Læge, som nedsatte sig i Aarhus, hvor han praktiserede, indtil han i 1614 blev kaldet til Livlæge, eller som det hed Livsmedicus hos Kong Christian den Fjerde, og flyttede til København. I 1620 tog han af en eller anden Grund Afsked fra Hoffet og rejste tilbage til Aarhus, hvor han virkede som Læge til sin Død. Han er Stamfader til Slægten Jacobæus. Hans Gravsted ligger i den søndre Koromgang i Aarhus Domkirke.

*Mathias Jacobæus'
Gravsten.*

Han omtales i Ingerslev: Danmarks Læger I 296 og Marmora Danica I 108. Han var gift med **Ingeborg Johanne Ægidia**, Datter af Biskop Johannes Ægidius (Nr. 5). Hun døde 1614 og efterlod 4 Børn, hvoriblandt Karen Mathiasdatter Jacobæa, gift med Dr. med. Niels Christensen Foss (Nr. 9).

Et andet Barn var Sønnen Jacob Mathiasen, født 17. Oktober 1602. Han opholdt sig som ung hos den lærde Holger Rosenkrantz paa Rosenholm, blev 1638 Hofprædikant og Dr. teologiae, og 1645 Biskop i Aarhus, død 3. Juni 1660. Han var gift med Anna Bartholin, Datter af Dr. Caspar Bartholin og Anna Finke, der igen var Datter af Thomas Finke (Nr. 13).

Skønt dette Ægtepar ikke var Stamforældre til Udgiverens Hustru og Børn, var de dog begge saa nær paarørende af de dalevende Stammefrænder, at deres Epitafium i Aarhus Domkirke her gives.

*Biskop Jacob Mathiasen
og Anna Bartholin.*

5. Biskop **Jens Gjødese** (**Johannes Ægidius**) i Aarhus, Mathias Jacobæus Svigerfader, omtales i Biografisk Leksikon, VI Bind, Side 50 bl. andet saaledes:

Jens Gjødese, 1550—1626, Biskop, stammede fra Borgerfolk i Ribe og var 5 Aar Rektor i Lemvig, men han maa have haft formaaende Velyndere, siden

han fra denne beskedne Stilling 1581 blev kaldet til København som Hofprædikant hos Frederik II efter Anders Sørensen Vedel. 1591 blev han Sognepræst ved Nicolaj Kirke i København, og 1593 udnævntes han til Biskop i Aarhus. Han prøvede omhyggelig dem, der indstillede sig til Præste- og Skoleembeder i Stiftet og indrettede en endnu bevaret Protokol, hvori han indførte deres danske og latinske Prøveskrifter. Under sin Embedsvirksomhed maatte han tillige med Landets øvrige Biskopper afgive en Række Erklæringer om Spørgsmaal, der var af stor Betydning for danske Kirkeforhold, og i de saakaldte Resenske Stridigheder sad han som Dommer over Præsten O. Kock og over Biskop Hans Knudsen, Vejle. Han gør Indtrykket af at have været en praktisk Bibelteolog af Niels Hemmingsens Skole. Biskop Resen har dog ved forskellige Lejligheder udtalt den store Højagtelse, han nærede for ham, skønt Gjødeseu ikke var ham nogen blid Modstander.

Gjødeseu var bekendt som en fremragende Taler. Hans mange Ligprædikener udmærkede sig ved et klart og fyndigt Sprog. De indeholdt mange sjældne gamle danske Ord og Vendinger og ere en rig Kilde for dem, der sysle med Indsamling af danske Ordforraad fra Begyndelsen af det 17de Aarhundrede. Han døde 11. December 1626. 1581 havde han ægtet **Magdalene Valentin**, født 1563, død 1630, Datter af Slotsskriver Valentin i Wittenberg“.

Den 19. Marts 1624 holdt J. Gjødeseu Ligtale over Eske Brocks Hustru, Christence Wiffert, død 3. Marts 1624, der blev bisat i Kapellet ved St. Mortens Kirke i Randers. Og den 30. December 1625 holdt han ligeledes Ligtale over Eske Brock, der døde 15. s. M. og blev bisat ved Siden af sin Hustru.

Da Kapellet, der laa ud for Korets søndre Side, i 1801 blev nedbrudt, blev Ligene jordede paa Stedet, hvor Kapellet stod.

Biskoppen troede at Verden paa Grund af dens Vankundighed snart maatte forgaa.

Han omtales i Kirkehistoriske Samlinger, 3. Række, 4. Bind, Side 126, i Vilh. Bangs: Aarhus Stifts Biskopper, og i Marmora Danica, II Bind, Side 88. Han er begravet i Domkirkens Kor.

Foruden Datteren Ingeborg (Nr. 4) havde Biskoppen en Søn, Ægidius Jensen, der var Doktor medicinæ og Praktikus i Randers, død 1656, gift med Margrethe Nielsdatter, født 1602, død 1677, Datter af Borgmester Niels Jacobsen i Randers og Søster til Højesterets-assessor Peder Lassen (se Nr. 24). Deres Datter var Magdalene Ægidia, født 1634, død 1678, gift 1672 med Johannes Olavius o: Hans Olufsen, Provst og Præst i Randers, født 27. Septbr. 1624, død 1696, der er Forfatter af nogle Digte.

En Søn af ovennævnte Dr. Ægidius Jensen var Nicolaj Ægidiusen o: Niels Gjødeseu, hvis Billede findes paa et Epitafium, som hænger paa den nordre Sidevæg i St. Mortens Kirke i Randers, hvor han er fremstillet sammen med sin Hustru og hendes første Mand. Den latinske Inskrift under Billedet er i Galthens Beskrivelse af Randers, Side 141, oversat saaledes:

Niels Gjødeseu er født i Randers d. 25. Maj 1632. Hans Fader var Medicinæ Doktor og hans Morfader Borgmester sammesteds. Han levede som Eksempel paa Menneskekærlighed og Oprigtighed og hensov i Herren den 16. August 1696.

6. Thøger Jensen (Løvenbalk?) var Munk i Viborg og Hans Tausens trofaste Medarbejder ved Reformationens Indførelse i Danmark, Præst ved Søundersogns Kirke i Viborg, død 1538, gift med **Anna Pedersdatter.**

Han omtales i Biografisk Leksikon VIII Bind, Side 430, og ligeledes i Kirkehistoriske Samlinger 3die Række, 4. Bind under Nr. 5 af Historikeren H. F. Rørdam saaledes:

„Thøger Jensen var Lector teol. i Viborg og samtidig Præst ved Søundersogns Kirke. Af kyndige anses det for tvivlsomt, hvorvidt han har tilhørt den adelige Slægt Løvenbalk, nærmest fordi han ikke bar Slægtnavnet og vel heller ikke førte Slægtens Vaabenmærke. Imidlertid forekommer det mig dog ikke saa underligt, at han som Munk har aflagt Adelsnavnet, som evangelisk Præst havde han heller ikke Brug derfor. Hans Søn, Biskop Peder Thøgersen, brugte ikke Løvenbalkernes Vaaben, men deri ligger formodentlig intet afgørende Bevis. Saavidt jeg nemlig har bemærket, gik de Adelsmænd, som efter Reformationen blev Præster, samtidig ud af den adelige Stand, idet de nemlig indtraadte i den gejstlige.

Hvidtfeldt beretter, at da Kong Frederik I i Aaret 1529, forsendte Mester Tausen fra Viborg til København, for at han der skulde lære og prædike Guds Ord, havde han „en, hed Hr. Thøger“, med sig. Ligeledes fortæller Hamsfort, at da M. Jørgen Jensen Sadolin 1531 rejste fra Viborg til Odense, havde han Thøger med sig, for at denne skulde tage sig af Skolevæsenet. At det i begge Tilfælde er den forhenværende Munk Thøger Jensen, der menes, kan næppe være tvivlsomt; men forøvrigt er der intet bekendt om hans Virksomhed hverken i København eller i Odense, uden dette, at han i Odense var underkastet Forfølgelse, ja, som det synes, endog var truet paa Livet for sin evangeliske Virksomheds Skyld. Han maa snart atter være rejst tilbage til Viborg, hvor han indtil sin Død udfyldte den ved Sadolins Bortgang ledige Plads som Læsemester og Præst ved Sortebrødre Kirke. Hans Hustru, Anna Pedersdatter, der tidligere skal have været Nonne, ægtede efter hans Død hans Eftermand i Præsteembedet, Hr. Morten Hvass“.

Han skal ligge begravet i Viborg Domkirke, men hans Ligsten findes nu ikke. Den havde efter Marmora Danica II 215 en latinsk Indskrift.

„Dansk Adels Leksikon“ anerkender ikke Thøger Jensen som hørende til Løvenbalkernes Æt, men det ligger i Sagens Natur, at dette Værk, der skelner saa skarpt mellem Adel og Ikke-Adel, absolut ikke godkender nogen som Adelsmand uden fuldt Bevis, og det er jo netop dette Bevis, som mangler.

„Nordisk Konversations Leksikon“ mener, at han er en Løvenbalk, idet det skriver:

„Løvenbalk, en gammel dansk Adelslægt, af hvilken Munken Thøger var Tausens Medhjælper i Evangeliets Forkyndelse i Viborg“.

Som det ses, har der navnlig i kirkehistoriske Skrifter staaet en Strid om, hvorvidt Thøger Jensen hørte til den omtalte gamle Adelsslægt, hvis Vaaben var en Løve gaaende over to blaa Bjælker i Guldfelt og paa Hjelman en halv blaa Løve.

Den historiske Forfatter H. F. Evald antager i sin bekendte Roman: „Den skotske Kvinde paa Tjele“, at Thøger Jensen hørte til Slægten paa Spindesiden, altsaa gennem Kvindelinier, og denne Antagelse er muligvis den rette.

I Wibergs: Dansk Præstehistorie, 1. Del, S. 24, 25 og 32 findes anført:

Thøger Pedersen Løvenbalk, Sognepræst til Budolfi Kirke i Aalborg 1599, Søn af Peder Thøgersen, Biskop i Viborg, og Mette Pedersdatter Løvenbalk, gift med Borgmester Claus Reenberg i Viborg.

Da disse to, Thøger og Mette, var Thøger Jensens Børnebørn og førte Navnet Løvenbalk, ligger heri formentlig et godt Indicium for, at Bedstefaderen var af denne Slægt.

Dersom man altsaa kan gaa ud fra, at Thøger Jensen ialtfald gennem Kvindelinier hørte til Løvenbalkernes Slægt, nedstammer han fra en uægte Søn af Kong Christopher den Anden, der regerede fra Broderen Kong Erik Menveds Død 1319 til 1332, og var en Sønnesønsøn af Kong Valdemar Sejr, død 1241, og hele den heromhandlede Slægt nedstammer i saa Fald fra denne Konge og hans Forfædre helt op til Gorm den Gamle.

Kong Christopher havde med en Kvinde af Slægten Lunge en Del Børn. I en Bog, „Kongeligt Blod“ af Aagaard, kaldes hun Inger Iversdatter Lunge.

Kong Christopher gav hende den gamle Herregaard Aunsbjerg ved Kjellerup til Opholdssted og gav Børnene Navnet Løvenbalk.

Aunsbjerg.

Sønnen Erik Christophersen Løvenbalk ejede Gaarden 1328, og hans Søn, Niels Eriksen Løvenbalk, nævnes til den 1377, og dennes Søn, Ridder Jens Nielsen Løvenbalk, ejede den 1391. Han, der dræbte Jens Jensen Brok til Clausholm ved Randers 1404, var Landsdommer i Jylland og døde antagelig 1438, hvilket Aar Aunsbjerg tilfaldt hans Søn Erik Jensen og 1442 dennes Søn Peter Eriksen. — 1447 overtog Erik Jensens anden Søn Erik Eriksen Gaarden, som endnu var i

hans Besiddelse 1499. Hans Arvinger, hvoriblandt Gert Eriksen og nogle Søstre, solgte Gaarden 1510 til Kong Hans' bekendte Rigsraad

Niels Clementsen, der omtales i Jydsk Historie og Topografi II Bind, Side 326, og 2den Række I Bind, Side 143, og Aunsbjerg gik nu ud af Løvenbalkernes Besiddelse.

Førnævnte Peder Eriksen Løvenbalk ejede 1442 foruden Aunsbjerg ogsaa Vinderslevgaard ved Kjellerup.

En anden Gren af Familien Løvenbalk, nemlig en Sønesøn af førnævnte Erik Jensens Broder Mogens Jensen var Mogens Lauridsen Løvenbalk til Tjele, der faldt ved Svenstrup 1534 i Slaget mod Skipper Clement, og omtales i H. F. Evalds Bog: „Den skotske Kvinde paa Tjele“.

Thøger Jensens Søn var:

- 7.** **Peder Thøgersen (Vibergius)**, født 1532, død 23. Januar 1595, Biskop i Viborg, gift med **Margrethe Jensdatter**, død 12. Decbr. 1602, Datter af Magister **Jens Hansen**, Præst ved Viborg Domkirke, død 2. September 1558.

Biskop Peder Thøgersen omtales i Kirkehistoriske Samlinger 3die Række, 4. Bind Nr. 14, og Jydsk Historie og Topografi, VI. Bind, Side 234 ff.

Hans Ligsten af rødlig Sandsten er opstillet i Viborg Domkirke ved den søndre Sidevæg tilhøjre for Indgangen, men den er saa defekt, at et Billede af den vil være uden Værdi. Nedenunder den lange latinske Indskrift paa Stenen er indhugget to Skjolde, hvoraf det tilvenstre viser Moses med Kobberslangen, 4. Mosebog 21., 8., 9. (Biskoppens gejstlige Vaaben), medens det andet er ganske udslidt, antagelig af den Grund, at Stenen tidligere har ligget i Kirkegulvet. Muligvis kan dette udslidte Skjold have angivet Løvenbalkernes Familievaaben, og det gamle Spørgsmaal om, hvorvidt han og hans Familie hørte til denne Slægt eller ikke, kunde da have faaet sin Besvarelse.

Om Peder Thøgersens første Ungdom og Studier er intet bekendt. 1558 blev han Sognepræst ved Domkirken efter sin Svigerfader Jens Hansen. Fra Paaske til Mikkelsdag 1560 forestod han tillige Viborg Skole. I Juli 1565 tog han Magistergraden i København, og 1571 blev han Viborg Stifts Biskop. Hans Bolig laa paa den nuværende Bispegaards Plads, og de hvælvede Kældere i den nuværende Bispegaard stammer mulig fra hans Tid. Han stod i stor Yndest hos Kong Frederik den Anden og hos Kansler Niels Kaas, der havde været hans Skolekammerat. Han fik ved dette Bekendtskab tillagt Viborg Skole store Dotationer.

Han efterlod en stor Del Børn og en stor og anset Efterslægt. Sønnen, Magister Peder Pedersen, var Præst ved Søndersogns Kirke i Viborg. Han byggede en stor Gaard i Mathiasgade, hvilken Gaard

indtog hele den vestlige Side af nuværende Mageløsstræde, og malede den spanskgrønt, saa den blev den anseeligste i hele Byen. Gaarden kaldtes „Mageløs“, og heraf fik Strædet Navn.

Efter Biskop Peder Thøgersens Død i 1595 giftede hans Enke, Margrethe Jensdatter, sig den 6. August 1598 med Borgmester og Landsthingshører Gunde Skriver i Viborg, som da var 60 Aar gammel og havde 8 Børn. — Dette Giftermaal vakte Opsigt i Viborg og var til stor Misfornøjelse for de mange, tildels ældre og gifte Børn paa begge Sider; navnlig var Margrethes Børn utilfredse med, at deres Moder giftede sig paany og tilmed med en Mand, som de mente stod under hende i social Henseende; iøvrigt var Gunde Skriver en rig og velanset Mand i Viborg.

Margrethe Jensdatter var stærk historisk interesseret, og hendes Fortællinger om Begivenhederne i Reformationstiden, om Hans Tausens, om hendes Svigerfader, Broder Thøger Jensens, og om hendes egen Fader, Magister Jens Hansens Deltagelse heri, blev paa-hørte med stor Glæde af Børnene og hendes mange Venner. Ogsaa om andre kendte Mænd og om Livet i Viborg i hendes Barndoms og Ungdoms Dage vidste hun at fortælle, og hun gengav livligt og fornøjeligt de gamle Beretninger om Fortidens Begivenheder — Fortællinger, der blev opskrevne og bevarede i den store Familie.

Hendes Søster Anna var gift med den tidligere Biskop Kjeld Jul i Viborg.

Da Margrethe efter Biskoppens Død giftede sig med Gunde Skriver, flyttede hun til hans Gaard, der laa paa Nytorvs østlige Side paa Hjørnet af Nytorvsgyde, der forbinder Nytorv med St. Mogensgade. Hun døde „i den store Død, som 1602 og 1603 grasserede udi Viborg“.

- 8.** **Christen Nielsen Foss**, Magister, Rektor i Viborg, senere Kan-
nik i Aarhus, født 1553, død 12. Marts 1625, gift med **Maren**
Pedersdatter, Datter af Biskop Peder Thøgersen (Nr. 7).

De Fossers Vaaben var en Ræv siddende i blaat Felt og paa Hjelmen ligeledes en Ræv. Chr. Nielsen Foss var Søn af Bonden **Niels Foss** i Bailum i Hjærk Sogn i Salling.

Sønnen omtales i Kirkehistoriske Samlinger 3die Række, 4. Bind, Nr. 17. Ifølge dette Værk blev han i 1566 sat i Aalborg Skole og i 1574 kom han til Skolen i Viborg. Den 20. Septbr. 1577 deponerede han ved Universitetet, og næste Aar blev han Hører i Viborg. 1580 rejste han udenlands, og 1582 tog han her Magistergraden. Efter Hjemkomsten 1585 blev han Rektor i Viborg.

Det var som Hovmester for unge, adelige Mennesker, saasom Iver Juul, Søn af Landsdommer Axel Juul til Villestrup, og Sivert

Grubbe, at han rejste i Udlandet, og da han var bleven Rektor, var Albert Skeel til Foussinge som Dreng og den senere Biskop i Bergen, Niels Paaske, og flere andre Unge „indlagte“ i Huset hos ham, medens de gik i Viborg Skole. I Efteraaret 1593 frasagde han sig Rektoratet og blev Lektor, indtil han den 10. Novbr. 1601 rejste til Aarhus, hvor han havde faaet et Kanonikat, med hvilket var forbundet Præsteembedet i Egaa; han var vistnok tillige Provst i Østerlisbjerg Herred. Han døde, som anført, den 12. Marts 1625 og efterlod sig et meget hæderligt Eftermæle.

Maren Pedersdatter, hans første Hustru, var, som anført, Datter af Biskop Peder Thøgersen (Nr. 7) og Hustru, Margrethe Jensdatter, i Viborg. Hun kaldes „de Fossers Moder“ og døde i Barselseng efter den 4. Oktbr. 1588 at have født en Søn, Niels Christensen Foss (Nr. 9), „gennem hvem denne unge Kvinde, som saa tidlig gik bort, blev Stammemoder til en stor og berømmelig Slægt af lærde Mænd“. (Hofmans Foundationer I, 193, Gjessings Jubellærere I, 272).

Ifølge Marmora Danica II, 209, lyder hendes Gravskrift saaledes:

„Her hviler ærlig og Gudfrygtig Matrone, Salig Maren Pedersdatter, Magister Christen Nielsen Fosses, Kannik i Aarhus, fordum Skole- og Læsemester her i Viborg, hans Hustru; hensov i Herren 1588 i sit Alders attende Aar. Gud give hende en ærefuld Opstandelse“.

Christen Nielsen Foss med sin første og anden Hustru.

Chr. Nielsen Foss blev anden Gang gift med Elisabeth Lauridsdatter; de er begravet i Aarhus Domkirke.

Stammmoderen, Maren Pedersdatters Ligsten er indmuret i den

vestre Ende af Viborg Domkirkes nordre Sidevæg, lige overfor Kirkens søndre Indgang, men Stenen er i høj Grad forvitret.

- 9.** **Niels Christensen Foss**, født 4. Oktbr. 1588, død 1. Juni 1645, Dr. med., gift 25. Septbr. 1625 med **Karen Mathiasdatter Jacobæa**, død 1. April 1664.

Han opholdt sig, da Moderen, som anført, døde straks efter hans Fødsel, som Barn hos sine Bedsteforældre, Biskop Peder Thøgersen og Margrethe Jensdatter i Viborg.

Han omtales i Biografisk Leksikon og i Gjessings Jubellærere samt i Ingerslev: Danmarks Læger.

1607 blev han Student fra Aarhus Skole og tog 1613 Magistergraden i København, hvorefter han drog udenlands som Hovmester for nogle unge Adelsmænd og besøgte navnlig Tyskland, Frankrig og Italien. 1623 blev han Provincialmedikus i Skaane og fik et Kannikedømme i Lund. Aaret efter fulgte han den danske Gesandt, Christen Thomsen Sehested, paa hans Sendelse til Spanien og tog paa denne Rejse i Leiden den medicinske Doktorgrad. Sin følgende Levetid tilbragte han i Lund som en højt anset Læge. 1635 ledsagede han Kong Christian den Fjerde paa en Rejse til Norge og var Livlæge for denne Konge til sin Død. Han døde under et Ophold i København, men blev begravet i Domkirken i Lund, hvor der er et Epitafium over ham.

Med sin Hustru Karen Mathiasdatter Jacobæa, Datter af Mads Jacobsen (Mathias Jacobæus) (Nr. 4) og Søster til Biskop Jacob Mathiasen i Aarhus, havde han følgende 8 Børn, nemlig: Biskop Mathias Foss i Aalborg (Nr. 10), Magdalene Foss, gift med Thøger Lassen til Rødslet ved Nørresundby, Livmedikus Christian Foss, Dr. med. Lauritz Foss i Sorø, Dr. med. Jens Foss til Svansø, Professor Peder Foss og Rektor Jacob Foss samt Ingeborg Foss, gift med Præsten Jens Burchardsen paa Samsø.

- 10.** **Mathias Foss**, født 12. Oktober 1627, død 8. Juli 1683, Dr. teol., Biskop i Aalborg, gift med **Bodil Hansdatter Brochmand**, født 1635, død 1670.

Ifølge Biografisk Leksikon var han født i Lund og blev Student fra Sorø 1644. 1647 tog han teologisk Eksamen og Aaret efter blev han Hører i Lund. I Aarene 1650—53 rejste han udenlands og besøgte Tyskland, England og Italien. Efter Hjemkomsten blev han Rektor i Lund og tog 1655 Magistergraden. Han nød stor Anseelse som Skolemand. 1660 udnævnte Kong Frederik den Tredie ham til Slotsprædikant, og han var en Tid Skriftefader for den fangne Kongedatter Eleonora Christine, ligesom han 1665 blev teologisk Professor. 1672 blev han Biskop i Aalborg og 1775 Dr. teologiæ. Han deltog

i Forarbejderne til Danske Lovs 2. Bog om Gejstligheden, og efter Griffenfeldts Anmodning kaldtes han til Kolding for sammen med 3 andre Teologer at afgive Betænkning over, om Prins Jørgen kunde gaa over til den katolske Tro. Han var en fremragende Prædikant og havde store administrative Evner. Han lagde stor Vægt paa Modersmaalets Udvikling og optraadte strengt mod Datidens Overtro, men han troede dog selv, at Verden vilde forgaa 1684.

Han var en formuende Mand og Ejer af Hvidstedgaard ved Hjørring. At han var en energisk Mand i sin Embedsvirksomhed, derom vidner, at han lod navnlig sine yngre Præster udstede skriftlige Forpligtelser til at læse den hellige Skrift og beordre dem til at møde til bestemte Tider i Bispegaarden for at underkastes en Slags Eksamen. Disse Forpligtelser, der findes i Aalborg Bispearkiv og er gengiven i Kirkehistoriske Samlinger 3. Række, 6. Bind, Side 381, er meget karakteristiske for Tiden, men er for vidtløftige til at optrykkes her.

Biskop Foss har udgivet to Ligtaler over Grev Mogens Friis's Hustru, Anna Sehested til Faurskov, begravet 14. September 1661 i Frue Kirke i København, og over Otto Skeels Hustru Sophie Rosenkrantz til Birkelse, begravet i Frue Kirke i Aalborg d. 30. Juni 1679. Begge disse Taler findes i Aalborg Stiftsbibliotek.

Zwergius, „Det sjællandske Cleresie“, skriver om Foss:

„Han havde en gammel Skade paa sit ene Ben, hvilken nogle Aar før han døde brød op og blev saa farlig, at Medicii enstemmigt gav ham ingen anden Trøst, end at Benet maatte bortskæres, og Kirugii var allerede forsamlede i hans Hus for at foretage Operationen, mens i det samme meldte sig en fra Tyskland ankommen Barbeersvend, navnlig Aspach, og bad, at han maatte faa Lov til at bese Skaden, hvilket Medicii ikke længe vilde tilstede ham som ung og ubekendt. Men da Patienten, Dr. Foos, fik det at høre, lod han ham paa Timen kalde frem og lagde sit svage Ben villig frem for ham, ihvad de andre end sagde. Da Aspach nu til Bispens store Lykke saa Benet, sagde han straks, at det gjordes ikke nødvendig at gribe til det yderste Middel, men paatog sig at hjælpe ham næst Gud paa en bedre Maade, hvilket og skete og Bispen kom paa Benene og levede nogle Aar, indtil Døden borttog denne velfortjente Mand udi hans Alders 56 Aar“.

I Budolfi Kirke hænger en Messing Lysekroner med hans Navn paa og antagelig skænket af ham. Hans Bispegaard laa paa samme Plads som den nuværende Bispegaard, tæt syd for Budolfi Kirke. Han var i sine sidste Aar meget svækket og døde, som anført, den 8. Juli 1683; han blev begravet i Frue Kirke i Aalborg, hvor der tidligere har været et Epifatium over ham. Dette skal ifølge Zwergius have haft en latinsk Indskrift, der i Oversættelse lød saaledes:

„Mathias Foss,

født i Lund i Skaane i en højt anset Familie, blev efter at have besøgt de ypperste Egne i den europæiske Verdensdel og efter gennem al det lærde Samfunds Grader

at have tilbragt 5 Aar ved Frederik den Tredies Slotskirke og 7 Aar paa Københavns theologiske Kateder, endelig paa den højt berømmelige Kong Christian den Femtes Befaling, hvis Skriftefader han i flere Aar havde været, forfremmet til Bispedømmet i Aalborg og styrede i 11 Aar Kirker, Skoler og Fattigstiftelser, idet han samtidig ved den højædle og udmærkede Fru Bodil Brochmann i 15 Aars lykkeligt Ægteskab blev Fader til 6 Børn og derpaa tilbragte 8 Ægteskabsaar i største Enighed med den ædle og dadelfri Kvinde Margrethe Aandia og opstillede i levende Live dette Minde om sin Udlændighed mellem de dødelige. Han døde i den generhvervede Frelsers Aar 1688 i sin Alders 56de“.

En Indbydelse fra Biskop Foss, dat. 5. April 1679, til hans Datter Karens Bryllup findes indført under P. Th. Rosenstand (Nr. 30).

Sammen med sin Søster Magdalene og sine under Nr. 9 nævnte 5 Brødre har han stiftet det Fossiske Legat.

Biskop Foss var som anført gift med Bodil Hansdatter Brochmand (Nr. 11), Enke efter Professor Hans Lauritsen i Roskilde, og anden Gang med Margrethe Aand, der overlevede ham.

- 11.** **Hans Rasmussen Brochmand**, født 18. Juli 1594, død 10. Oktbr. 1638, Dr. theol., Professor ved Københavns Universitet, gift med **Drude Thomædatter Finke**, født 13. Septbr. 1604, død 4. April 1671, Datter af Dr. med. Thomas Finke (Nr. 13).

Han var Broder til Sjællands Biskop, den bekendte Jesper Brochmand, og Søn af Borgmester Rasmus Brochmand i Køge (Nr. 12).

Han omtales saaledes i Biografisk Leksikon:

„Hans Rasmussen Brochmand, 1594—1638, var født i Køge, hvor Faderen Rasmus Sørensen (Nr. 12) var Borgmester, kom 1604 i Herlufsholms Skole, fra hvilken han, efter bl. a. at have haft sin egen Broder Jesper Brochmand til Rektor, afgik til Universitetet 1611. I et Par Aar dyrkede han nu særlig de sproglige og filosofiske Fag, hvorpaa han begav sig til tyske Højskoler med det Formaal at lægge sig efter Filosofi og Teologi. Efter et 10 Maaneders Ophold ved Gymnasiet i Lavingen, gik han til Wittenberg, hvor han tilbragte henved 4 Aar med flittige Studier. Efter sin Hjemkomst tog han 1618 Magistergraden og blev ikke længe efter Rektor ved Sorø Skole. Herfra kaldtes han i 1621 til Professor i Filosofi ved Københavns Universitet og var tillige i adskillige Aar akademisk Notarius. Da Kongen 1630 havde oprettet et nyt theologisk Professorat ved Universitetet, blev Brochmand kaldet til at beklæde dette. Han var for anden Gang Universitetets Rektor, da han 10. Oktober 1638 blev bortreven af en smitsom Sygdom. Havde 3. August 1623 ægtet Professor, Dr. med. Thomas Finckes Datter Drude, der fødte ham 6 Børn. Ved dette Ægteskab besvogredes han med en stor Del af de andre akademiske Lærere. Hans Skrifter indskrænkede sig til filosofiske og theologiske Disputatser, men hans akademiske Virksomhed bærer forøvrigt et gennemgaaende Præg af samvittighedsfuld Flid.

- 12.** **Rasmus Sørensen Brochmand**, født 1537, død 20. Jan. 1599, var Fader til ovennævnte Hans R. Brochmand. Han var Raadmand i København, senere Borgmester i Køge og gift med **Bodil Jacobsdatter Schøller**, født 1561, død 30. April 1619.

Paa hans Epitafium i Køge Kirke staar:

„Her vd for liger begravten Erlig oc welagt Mand S. Rasmus Søfrensen, waar barnfødt Ano 1537 vdi Judland i Boens Gaar i Gern Herred (ved Silkeborg) waar Schrifver paa Bremmerholmb i Kiøbenhafn vdi 3 Aar, Foget vdi Norfiord i Norge 5 Aar, Paa Island 10 Aar. Kom Ano 1569 først vdi Egteschaf med S. Kirsten Ibsdatter oc lefvede med hende paa 10 Aar. Begav sig siden anden Gang i Egteschab Ano 1580 med Boedil Jakobsdatter, lefvede sammen paa 19 Aar, oc aflede Thilhobe 9 Sønner oc 2 Døter; waar Raadmand her i Byen 13 Aar, Borgemester vdi 12 Aar oc døde Ano 1599 den 20 Janv. Vdi hans Alders, 63 Aar. Boedil Jacobsdatter, hans Höstru, waar barnfødt i Kiøbenhafn 1561, sad vdi hendes Enkesede efter hendis Hosbonds Død paa 7 Aar, begaf sig saa igen vdi Egteschaf Ano 1605 med Ifver Christofersen, lefvede med hannem paa femtende Aar oc døde Ano 1619 den 30 Avgvs. vdi hendes Alders 59 Aar.

Billedet forestiller Herrens Opstandelse af Graven Paaskemorgen og det dels sovende og dels overraskede Vagtmandskab samt Borgmester Rasmus Søfrensen Brochmand med sine to Hustruer og 9 Sønner, hvoraf de 3 er døde som smaa, og to Døtre, hvoraf en er død.

Det maa antages, at Hustruen til venstre nærmest Brochmand er Kirsten Ibsdatter, og at den anden, Bodil Jacobsdatter Schøller, der altsaa er Moder til alle Børnene, Stammoderen, staar

længst tilhøjre for Beskueren. — Da Sønnen, Professor Hans Brochmand (Nr. 11), kun var $4\frac{1}{2}$ Aar, født 18. Juli 1594, og Biskop Jesper Brochmand kun var $13\frac{1}{2}$ Aar gl., født 5. August 1585, da Faderen døde, ligesom ingen af Børnene paa den Tid kan have været voksne, maa Billedet være malet nogle Aar efter Borgmesterens Død, sandsynligvis paa Foranledning af de nævnte to Sønner, og det er da rimeligt at antage, at de to mørkhaarede Sønner forrest paa Billedet er Biskoppen nærmest Faderen og Hans Brochmand længst tilvenstre.

Det antages, at Rasmus S. Brochmand nedstammer fra Kong Christian den Andens, Frederik den Førstes og Christian den Tredies bekendte Sekretær, Jesper Brochmand, født i København 1488, død 1562, en Antagelse, der bestyrkes med, at R. S. Brochmands ældste Søn hed Jesper, men hvorledes Slægtskabet har været, kan ikke nu oplyses. Se iøvrigt „Danske Magazin“ 1ste Række, 6. Bind Side 1.

- 13.** **Thomas Finke**, født 6. Januar 1561, død 24. April 1656, Dr. med., Professor i København, gift 30. August 1590 med **Søster Iversdatter** af frisisk Slægt, født 1570, død 25. Maj 1614.

Han omtales i Ingerslev: Danmarks Læger I., 261, og i Biografisk Leksikon og flere andre Værker.

Han var født i Flensborg, Søn af Raadsherre Jacob Finke den Yngre og Anna Thorschmeden (Nr. 14) og Sønnesøn af Raadsherre i Flensborg, Jacob Finke den Ældre (Nr. 14). Han blev hjulpen frem af Kansler Niels Kaas og den lærde Henrik Rantzau og dyrkede især Matematiken, men kastede sig senere over Lægevidenskaben. Efter forskellige Udenlandsrejser blev han Professor ved Københavns Universitet, først i Matematik, senere i Lægevidenskab og forbandt hermed en Mængde andre Hverv og en betydelig privat Praksis som Læge. Han var 5 Gange Universitetets Rektor og var dettes Censor i 42 Aar til han døde 96 Aar gl. og blev begravet i et Kapel ved Frue Kirke. I 1597 blev det ham overdraget at undersøge Tyge Brahes Forhold.

Han nød megen Agtelse og var en rig Mand, der oprettede flere Legater. Hans Bomærke var en gul Bogfinke.

Af hans 9 Børn blev 5 voksne. Jacob Finke blev Professor, Anna blev gift med Professor, Dr. med. Casper Bartholin den Ældre (Nr. 4), Margrethe med Dr. med. Jørgen Fuiren, Dorthea med Professor, Dr. med. Ole Worm, Drude med Professor teol. Hans Rasmussen Brochmand (Nr. 11).

Gennem disse Børn blev Thomas Finke Stamfader til en anset og talrig Efterslægt af Professorer og andre lærde Mænd.

I et Skrift „Bartholinerne og Kredsen om dem“, som Professor, Dr. med. Julius Petersen har udgivet 1898, hedder det Side 3:

„Ogsaa den navnlig af sit tvetydige Forhold til Tyge Brahe bekendte Thomas Finke, der i Slutningen af 16. Aarhundrede fungerede som ledende Medicus primus og Decanus perpetuus i det medicinske Fakultet, var en særdeles kundskabsrig og ved Udlandets ypperste Universiteter uddannet Mand. Var end Matematikken aabenbart hans Hjerte nærmest, og gav han end overhovedet intet Bevis paa egentlig fremragende videnskabelige Evner, saa virkede han dog med Interesse for de Fag, han repræsenterede, og ogsaa for selve Lægevidenskaben; et Vidnesbyrd om denne hans Interesse er blandt andet, at han, der havde erhvervet sig betydelig Formue i sin indbringende akademiske Stilling og ved Lægepraksis, baade i levende Live og i sit Testamente legerede Kapitaler til videnskabelige Formaals Fremme. For Efterverdenen staar Finke først og fremmest som den brave pater familias, som den, der gennem et langt Tidsrum var det samlende Midtpunkt for det akademisk lægevidenskabelige Liv, forsaavidt som det udfoldes af hans egen Slægt. Og det blev netop hans Slægt, der grundede den Periode i dansk Lægevidenskab, som med Grund tør kaldes dens fornemste Glansperiode“.

Til Forklaring af dette saakaldte Ole Worms Billede har Dr. phil. Mollerup meddelt:

Maleriet forestiller Ole Worm med sine 3 Hustruer, Dorthea Finke, Susanne Madsdatter og Magdalene Motzfeld samt 2 Døtre med deres Mænd, Biskop Jens Schjellerup i Bergen og Domprovst Erik Torm i København, samt Kristus, som lader 20 smaa Børn komme til sig. Bagved Frelseren ses 4 af hans Apostle, som efter Sagnet skal være Portrætter af 4 dalevende Professorer, og det antages, at Nr. 1 længst til venstre for Beskueren er Hans Rasmussen Brochmand, Nr. 2 Thomas Bartholin og Nr. 3 Thomas Finke, medens Nr. 4 nu er ukendt.

Dorthea Finke nærmest Ole Worm er altsaa Søster til Stammeren Drude, hvis Mand og Fader er Nr. 1 og 3 paa Billedet.

- 14.** **Jacob Finke den Ældre**, Raadsherre i Flensborg, og **Jacob Finke den Yngre**, gift med **Anna Thorschmeden**, vides intet nærmere om.

En ny Slægtrække begynder med:

- 15.** **Johan Danielsen**, Officer i østerrigsk Tjeneste 1529, da den tyrkiske Sultan Soliman den Anden i Kejser Carl den Femtes Tid belejrede Wien. Han var ogsaa med, da Freden sluttedes uden for Byen, og afsendtes med Fredstraktaten til Wien for at erholde Kejserens Sanktion. Overalt paa Gaderne og paa Vejen til Slottet raabte Folket jublende: „Friede im Reich“, hvilket bevirkede, at Kejseren, da han optog ham i Adelsstanden, gav ham dette Navn, der siden sammendroges til Friedenreich, og udnævnte ham til General, vide A. H. Nielsens „Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg“.

En af hans Descendenter var Dr. jur. **Heinrich Friedenreich**, der igen skal være Fader eller Farfader til

- 16.** **Daniel Friedenreich**, Geheimkammersekretær og Kanonikus i Lybæk, død 1644, gift med **Margrethe Bentsen**, begravet i Aalborg 4de Maj 1681.

Dette Ægtepar efterlod sig 4 Sønner, som alle blev Apotekere, nemlig: Julius Frederik Friedenreich i Viborg, død 1669; Daniel Friedenreich, ligeledes i Viborg, død 1706; Christian Friedenreich i Stockholm, og Johannes Frederik Friedenreich (Nr. 19).

- 17.** **Diederik Grubbe**, der vistnok var indvandret fra Lybæk, var Raadmand i Aalborg fra 1598 til 1630 og senere Borgmester, død 1643.

„Aalborghus“.
Det gamle Slot i Aalborg.

I Aarene 1603 og 1604 var han Skaffer i Guds Legems Laugs Gilde. Han blev Borgmester 1630 og ejede og beboede Kong Hans's Gaard; desuden ejede han det gamle Slot med Enghave, den nuværende Amtmandsbolig, som hans Arvinger senere solgte til Dr. Niels Bentzon. Han var gift med **Anne Andersdatter Juul**, som døde 1649.

Begge Ægtefæller er begravet i Frue Kirke i Aalborg.

- 18.** **Daniel Calow**, født 27. Oktober 1614, død 1. November 1686, Apoteker, Raadmand og senere Borgmester i Aalborg, gift 13. September 1640 med **Mette Grubbe**, født 1612, død 2. Februar 1660, Datter af Diederik Grubbe (Nr. 17). D. Calow var Søn af **Peter Calow**, Amtsskriver, og Hustru **Catarina Spiesen** i Morung i Preussen, og lærte Apotekerkunsten i Thorn fra 1629 til 1633, da han rejste paa sin Profession til Danzig, Königsberg, København, Lybæk og Hamborg.

1634 kom han til Viborg, hvor han var i to Aar, og i 1636 til København, hvor han 1637, 23 Aar gl., fik Bestalling paa at være Kong Christian den Fjerdes Rejseapoteker, vide A. H. Nielsen: „Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg“.

Denne Funktion forestod han med Flid og Troskab i to Aar og fik derpaa Tilladelse til at oprette et Apotek i Aalborg, det nuværende Svaneapotek. Bevillingen, der er udstedt af Kongen i Haderslev den 12. Februar 1639, lyder paa, at

„D. Calow maa paa egen Bekostning anrette og holde et Apotek i Aalborg, dog saa, at han sig skal beflicte og forpligt være, at holde tilstede og i Forraad gode, færske og ustraffelige Varer og slige Materialier, Urter, Specier og andet saadant, som hos et færdigt og velforordnet Apotek bør at findes, og det at sælge og afhænde til hvem, det behøver og begærer at købe for en billig og lidelig Værd, saa ingen sig med Billighed derover kan have at beklage, og har Hans Majestæt naadigst bevilget ham at være fri for al kongl. og Byens Tynge og Besværing, indtil anderledes tilsigendes vorder“.

Han blev Raadmand 15. Januar 1647 og underskrev som saadan Suverænitetssakten 1660. Han blev Borgmester vistnok i 1661.

Han arvede efter sin Svigerfader (Nr. 17) den saakaldte Kong Hans' Gaard, i hvilken denne Konge efter Sagnet døde den 20. Febr. 1513. Den blev nedreven 1872 og den nuværende Diskontobankbygning opført sammesteds. 1665 overdrog han Apoteket til sin Svigersøn Johs. F. Friedenreich, gift med Datteren Magdalene. Desuden ejede han en Gaard, Kragelund (ved Hadsund?), som han tilflyttede 1682, og hvor han døde, men han blev begravet i Frue Kirke, hvor ogsaa hans Hustru hviler. Han var en af Aalborg Bys fornemste og mest ansete Mænd, vide A. H. Nielsens: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg.

- 19.** **Johannes Frederik Friedenreich**, født 1642 i Eutin i Holsten, død 11. Maj 1690 i Aalborg, gift 11. Marts 1666 med **Magdalene Calow**, født 14. Febr. 1647, begravet 14. Febr. 1701, Datter af Apoteker Daniel Calow (Nr. 18).

Johs. Fr. Friedenreich fik 6. Juli 1665 Privilegium som Apoteker i Aalborg og flyttede 1670 Apoteket fra Kong Hans' Gaard til den Gaard lige overfor Raadhuset, hvor Apoteket, Svaneapoteket, siden har været og endnu er.

Denne mærkelige Bygning er opført 1623 af Købmand Jens Bang og kaldes derfor i gamle Skøder „Jens Bangs Stenhus“, men Grundvolden til Huset er betydelig ældre, da det nævnes allerede 1520 som „Mester Bennekes Stenhus“. Friedenreich udstyrede Lokalerne meget pragtfuldt med ægte forgyldte Søjler og Kapitæler.

„De firkantede Standflasker var prydede med indebrændte Sirater i Guld, Rødt og Blaat, indenfor hvilke Signaturerne fandtes, og Tinbøsser og Sukkerglas vare forsynede med ægte forgyldte Sirater og Signaturer paa løse Skilte. — Over Indgangen er anbragt to Svaner i Sten med forgyldte Halsbaand paa hver sin Side af Kong Christian den Fjerdes Navnetræk med Krone“.

Jens Bangs Stenhus.

I Apoteket findes en Morter med Inskription:

Johannes Friedenreich
Magdalene Calon. 1693.

Morteren maa være anskaffet af Enken; thi Manden døde som anført 1690. Ved Skiftet efter ham 27. August 1690 blev der 21,325 Rigsdaler og 15 Skilling til Deling mellem Enken og Børnene. Enken

beholdt Apoteket til sin Død 1701, da det overtoges af Sønnen Christian. Begge Ægtefæller ligger begravet i Frue Kirke.

De havde 14 Børn, hvoraf dog kun 8 overlevede Forældrene, deraf foruden ovennævnte Christian,

- 20. Christopher Diederik Friedenreich**, døbt 26. Decbr. 1669, begravet 20. August 1726, Præst i Carlslunde og Carlstrup Menighed paa Sjælland, derefter ved Budolfi Kirke i Aalborg og Stiftsprovst, gift 2. Decbr. 1696 med **Cathrine Gertrud Langelø**, født 1659, død 11. April 1701. Han var blandt de reddede ved Opera-husets Brand i København 1689, hvor saa mange Mennesker, hørende til Landets mest ansete Familier, indebrændte.

Dette Ægtepar havde en Datter og to Sønner, hvoraf den ene var Provst Johs. C. Friedenreich i Stege (Nr. 21).

I Aalborg Stiftsbibliotek findes en af Brødrene Julius, Johannes, Daniel, Christian og Peter Fridenreich forfattet

„Lyckynskning til vor kiereste Broder den meget Hæderlige og Høylærde Mand, Magister Christopher Diederic Friedenreich, med hans Allerkiereste Brud Edel-Dydige Mademoiselle Catharina Gertrud Langeløe Paa Deris Æris og Bryllups Høytid den 2 Decembries Anno 1696 i København“,

der slutter saaledes:

„Saa er da Trine din den Jordiske Gudinde
 Vor Musa, hendis Roes ei noksom fandt befinde,
 den tier heller still og falder ind med Bøn:
 Gud skaane med sin Mand det Speyl for Nymphers Rion,
 Vor Broder signe Gud med Kierest, Hus og Bøn:
 Giv Korn vel paa Din Loe, Giv Frugt ved Langeløe“.

- 21. Johannes Christophersen Friedenreich**, døbt 4. Marts 1699, død 27. Juni 1759, Provst i Stege, gift 7. Oktbr. 1727 med **Maren Goiske**, født 1700, død 1. August 1780.

Ifølge „Kirkehistoriske Samlinger“, udgivet af H. F. Rørdam, 4. Række, 6. Bind, Side 111, blev

„Magister Johannes Friedenreich den 17. April 1743, hidtil Sognepræst i Asminderød og Grønholt, kaldet til Præst og Provst i Stege. Hans Befordring fra Asminderød synes at skyldes den Omstændighed, at Christian VI. i Anledning af en Tvist mellem Sognepræsten og Kapellanen ved Fredensborg Slotskapel, Erik Lemming, gerne vilde have Friedenreich forflyttet. Muligvis har den sidste heller ikke tilfredsstillet Kongens og Hofpræst Bluhmes Smag, som Ordets Forkynder. Friedenreich synes derimod at have staaet i et venskabeligt Forhold til Biskop Hersleb. Ligesom denne havde han vistnok oprindeligt tilhørt den pietistiske Retning, men havde, som det ogsaa var Tilfældet med Biskoppen, i Tidens Løb taget kendelig Afstand fra denne Retning. Som Udøver af Lovens Bestemmelser om Anvendelsen af Kirkens Disciplin, viste Friedenreich oftere en Adfærd, der maaske kan have haft Medhold i Lovens Bogstav, men hvorved han dog næppe har virket til Guds Riges Fremme, men vel til at udsaa en Hob Had og

Bitterhed. Dette gælder særlig en ondartet Sag, han havde med Apoteker Andreas Christian Egholm i Stege 1747. Skønt der er bevaret mange og lange Skrivelser ang. saadanne Sager fra Stege i hans Tid, er det dog vanskeligt at finde ud af, hvem der har haft Retten paa sin Side, da den ene gerne gjorde det til sort, som den anden erklærede for hvidt. Men et stærkt Indtryk faar man, og det er, at der ikke var noget tabt, da de gamle Kirketugsbestemmelser gik i Graven“.

Provst Friedenreich var Fader til Legatstifteren, Artillerikaptajn Mourits Friedenreich, født 10. Novbr. 1732, død 11. August 1798.

22. **Peder Henriksen Goiske**, født 1670, død 25. Septbr. 1722, Magister, Provst i Vestervig, gift 23. Marts 1700 med **Bodil Margrethe Rosenstand**, født 16. Juni 1681, død 24. Juli 1773, Datter af Peder Thøgersen Rosenstand (Nr. 30).

Begge Ægtefæller omtales i Genealogisk Tidsskrift, 6. Aargang, 4.—6. Hefte, og lejlighedsvis af Forfatteren Jeppe Aakjær i Jydsk Historie og Topografi, 3. Række, 3. Bind, Side 300 og 307.

Provst Goiske var Søn af Præst ved St. Olai Kirke i Helsingør, **Henrik Henriksen Goiske**, født i Mariager 1619, død 30. Juli 1671, og **Kirstine Hansdatter Borchersen**, Datter af Biskop **Hans Borchersen** i Ribe, der var født 1597, død 1643, og Hustru **Anna Cathrine Jørgensdatter**, hvis Fader var Raadmand i København. Biskoppens Fader var Borger **Borchard Hansen** i København.

Om Biskop H. Borchersen skriver J. Kinch i Ribe Byes Historie 1884, Side 439, at han fra 1622 til 1629 var Lærer for Prins Frederik, den senere Kong Frederik den Tredie, derefter Præst ved Vor Frue Kirke i København. Den 8. Febr. 1635 blev han Biskop i Ribe, „hvortil han var udvalgt og kaldet“. 1636 fik han Doktorgraden uden at disputere. Han blev tidlig svagelig og døde 4. Januar 1643 kun 46 Aar gammel.

Med sin Hustru Anna Kathrine Jørgensdatter havde han 8 Børn, hvoriblandt ovennævnte Kirstine; 2 Sønner antog Navnet Burchard eller Burchardi.

Vi begynder atter en ny Slægtrække med:

23. **Thøger Andersen** eller **Nielsen**, Borger og drabelig Handteringsmand i Randers 1552. Hvad der forstaas ved det mærkelige Udtryk „drabelig Handteringsmand“, er tvivlsomt. Maaske menes der en mægtig og dygtig Forretningsmand, eller maaske en Mand, der smedede dræbende Vaaben, altsaa Vaabensmed. Han gav Mandagen efter St. Valentinsdag (15. Febr.) 1552 af Jord udenfor Byen 20 Skilling til St. Mortens Kirke.

24. **Las Thøgersen**, Raadmand 1558 og 1573 i Randers, gift med **Maren Nielsdatter**.

Foruden Sønnen, Præsten Thøger Lassen (Nr. 25), havde han en anden Søn, Peder Lassen, der var Borgmester i Randers og hvis Epitafium hænger paa den nordre Væg i Koret i St. Mortens Kirke.

Øverst paa Billedet ses Gud Fader fra Skyen gennem et Rør at sende den knælende Borgmester Peder Lassen Kraften og Visdommen til at styre Randers By. Ved Siden af ses P. Lassen i oprejst Stilling gennem et lignende Rør at sende den guddommelige Velsignelse ned over Byen. Under Billedet er skrevet:

„Erlig oc Gvdfryctig Peder Laszen Borgermester vdi Randers med sin kiere Hustru Mette Andersdaatter liger i sin Fæderne Graf inden Kircke Døren hos hans Fader oc Moder Las Thøgersen og Maren Nielsdaatter oc døde Aar oc Tid som dieris Grafve Schrift vdvijer oc er denne Stientafle efter forn: Peder Laszens Begiering forferdiget ved hans Svager og Daatter Niels Jacobsøn og Maren Pedersdaatter, di salige Jøld til en Jyhfommelse. Anno 1619“.

P. Lassens Datter, Maren Pedersdatter, blev 1596 som anført gift med den bekendte Borgmester i Randers, Niels Jacobsøn, død 1624, hvis Søn, Dr. jur., Højesteretsassessor Peder Lassen, født 20. August 1606, død 5. Oktbr. 1681, har stiftet flere Legater. Han var opkaldt efter Bedstefaderen, vide Jydsk Historie og Topografi, II. Bind, Side 67.

Den anden af Las Thøgersens Sønner var:

- 25.** Thøger Lassen, født 1531, død 18. Juni 1608, Magister, Præst i Randers, gift med Gertrud Pedersdatter, født 1548, død 29. Oktbr. 1585, Datter af Peder Jensen, Raadmand i Randers 1564, der atter var Søn af Jens Jensen, Borger i Randers.

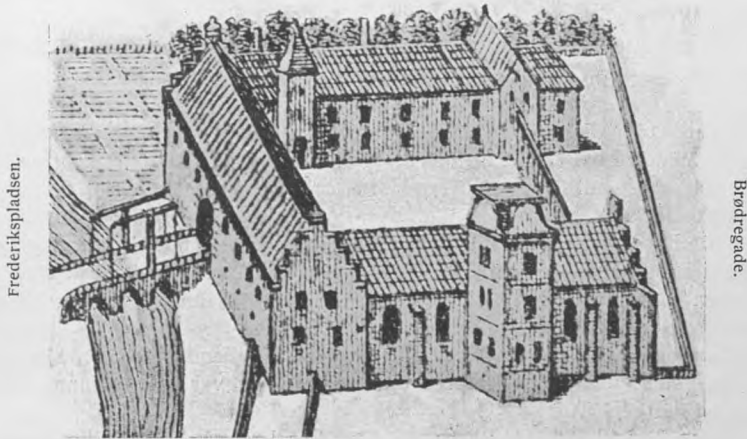
Efter Rigsarkivar V. A. Secher: Slægten Secher, har Magister Thøger Lassen studeret i Wittenberg, ved hvis Universitet han blev indskrevet 30. April 1558. Efter sin Hjemkomst blev han Rektor ved Randers Skole og fik nogle Aar efter, 7. Juli 1565, Magistergraden ved Københavns Universitet. Siden blev han Sognepræst ved St. Mortens Kirke i Randers og Provst i Støvring Herred, død 18. Juni 1608. Han var forlenet med et Vikariat ved Aarhus Domkirke, som han gav Afkald paa til Fordel for sin Søn Peder Thøgersen (Nr. 26).

Der er nogen Sandsynlighed for, at Provst Thøger Lassen og hans Søn og Sønnesøn (Nr. 26 og 27), der ogsaa var Provster i Randers, eller nogle af dem, har boet i den nuværende Provstegade og at denne Gade deraf har faaet sit Navn, da Gaden antages anlagt ved den Tid, da ovennævnte Mænd levede.

26. **Peder Thøgersen**, født 6. August 1577, død 1634, Magister, Præst i Randers, Provst, gift 16. Oktober 1608 med **Anna Poulsdatter**, død 1649, Datter af Borgmester **Poul Nielsen** i Randers.

Efter at have studeret ved Københavns Universitet rejste P. Thøgersen, som næsten alle Datidens unge Adelsmænd og den velstillede, studerende Ungdom, udenlands. Han tog Magistergraden i Leiden, hvor han udgav et lille Skrift 1603, som han tilegnede sin Fader (Nr. 25), sin Farbroder, Borgmester Peder Lassen (Nr. 24), Professor Thomas Finke (Nr. 13) og nogle andre.

Efter sin Hjemkomst blev han Skolemester ved Randers Skole. Han interesserede sig meget for Skuespilkunst, en den Gang i alt Fald i Provinsbyer ukendt Underholdning, og for Musik og Sang. Den 5., 6. og 7. Maj 1606 lod han saaledes sine Elever opføre to Skuespil, nemlig „Nabal“ og „Om Verden og den Fattige“, hvilket

Dronningborg Slot.

Slotsgade.

(Slottet laa paa Pladsen mellem Brødregade, Slotsgade og Frederikspladsen, hvilken sidste var Slotshave. Den nuværende saakaldte Slotsgaard var indrettet til Funktionærboliger, Bryghus, Bageri, Smedie, Stalde og Vognporte m. v. Den nuværende Gaard Dronningborg, øst for Randers, var Ladegaard til Slottet inde i Byen. Det bagerste Hus paa Billedet var Kongens Bolig; den forreste Bygning var Graabrødrekirke ved Slotsgade.)

sidste Stykke han selv har forfattet. Lensmanden Eske Brok, der ejede Gl. Estrup og en Række andre Gaarde, og som var Rigsraad og en af Datidens rigeste Adelsmænd, bemærker i sin Skrivekalender eller Dagbog, at han den 11. Januar 1608 sendte „Mester P. Thøgersen 8 Daler, fordi han Hellig Trekonger Aften sang Diskant for ham paa Dronningborg Slot og to af Skolens Personer, som spillede med,

hver 4 Daler*. Allerede Vederlagets Størrelse 16 Daler (omtrent 160 Kr. i vore Penge) lader formode, at det var en større dramatisk Forestilling med Sang, hvis Tekst mulig var forfattet af P. Thøgersen selv, som han har forlystet Eske Brok og hans Familie og Venner med.

Eske Brok noterer ogsaa, at han tilligemed nogle andre adelige var med til P. Thøgersens Bryllup med Borgmester Poul Niensens (Nr. 28) Datter Anna den 16. Oktober 1608 paa Randers Raadhus, og betegner Dagen med et Kors, hvilket i hans Tegnsprog betyder, at han drak sig en god Rus. „dend 17. Oktbr. och der †“, hvilket atter vil sige, at han ogsaa var med til Andendagsgildet og ligeledes der blev beruset.

Samme Aar, den 4. Februar, var han bleven Præst ved St. Mortens Kirke i Randers og blev senere Provst i Støvring Herred.

Kort før sin Død i 1634 fik han kongeligt Brev paa aarlig at faa 24 Læs Træ af Dronningborg Skov, dog ikke grønt Træ, som bærer Olden.

Kirkehistoriske Samlinger, 3. Række, 6. Bind, indeholder følgende om P. Thøgersen, som anføres med nogle Forkortelser:

„Anno 1577 den 6. August mellem 11 og 12 slet om Natten er hæderlig og høj lærde Mand, M. Peder Thøgersen, forrige Sognepræst til St. Mortens Kirke og Herredsprovst udi Støvring Herred, født udi Randers af ærlige, ægte og fornemme Forældre.

1602 haver den sal. Mand for at forfremme sig udi sin Studering begivet sig paa den berømte høje Skole, Leiden, hvor han haver continueret sine Studia udi 2 Aar. Anno 1604 den 4. Mai er han draget til Friesland, og der haver han continueret sine Studia en Tid lang.

Han begav sig derfra til sit Fædreneland, Jylland, fandt sin kjære Fader og andre gode Venner ved Helbred og Sundhed, og var saa hjemme uden Bestilling en 5 Ugers Tid.

Siden Aar 1605 d. 11. Decbr., da blev han lovlig kaldet til Skolemester udi Randers Skole. Udi des mellem Tid, da agerede han med og ved sine Disciple tvende Komedier Anno 1606 den 5. 6. 7. Maji.

Anno 1607 d. 2. Decbr., da blev han fra Skolemester til det hellige Ministerium forfremmet og af Borgmester og Raad kaldet til Sognepræst til St. Mortens Kirke i Randers.

Anno 1608 d. 3. Febr., der han var approberet efter nogen lang Discours med Bispem og andre lærde Mænd udi Aarhus, prædikede han udi Domkirken udi Aarhus, og anden Dagen derefter d. 4. Febr. blev han ordineret af hæderlig Mand, Magister Jens Gjødesen (Nr. 5), til sit Kald. Den 20. Martii 1608, da sang han første Messe udi St. Mortens Kirke og gjorde Tjeneste med Børnedaab og andre Ceremonier, som paa den Tid var at bestille udi Kirken.

Anno 1609 den 3. August blev hans Søn Thøger Pedersen (Nr. 27) født og døbt den 6. August s. A.

Anno 1610 den 3. Oktober blev en Datter, Mette Pedersdatter, født og døbt den 5. samme Maaned.

Anno 1612 den 18. August nok en Datter, Gertrud.

Anno 1617 Dom Exandi en Søn, Niels; han døde 1629 d. 3. Septbr. af Pest og blev begravet i Helliggeistes af Mester Ole Vind.

Hvad den sal. Mands Embede er anlangende, da haver han dette med al Flid og Troskab forvaltet, saasom alle vitterligt er. Udi hans Ægteskab haver han haft stort Kors, mange Sygdomme og større Svaghed, men dem haver han baaret taalmodig“.

27. Thøger Pedersen, født 3. August 1609, død 17. Decbr. 1651, Magister, Præst i Randers, gift 26. Juli 1642 med **Kirsten Mortensdatter**, Datter af Biskop Morten Madsen i Aarhus (Nr. 29).

Efter Kirkeh. Saml., 3. Række, 6. Bind, gengives følgende Beretning med nogle Forkortelser og Fordanskninger af de mange latinske Udtryk:

„Min Levnedbeskrivelse,

som jeg selver haver antegnet med min egen Haand den 7. Febr. 1639, paa det jeg altid kunde tænke paa Døden, christeligt leve og saligen dø for Jesu Christi Navns Skyld, og mine Venner efter min Afsked kunde have nogen Underretning om mit Livs Indgang, Fremgang og Udgang af denne Verden.

Anno 1609 den 3. Augusti blev Thøger Pedersen født udi Randers af ærlige og fornemme Forældre, og den 6. Aug. er han bleven døbt.

Anno 1624, 11. Oktr. er han bleven forsendt af hans kjære Forældre til Hamborg Skole, hvor han var 4 ganske Aar, og derfra fik han rigtigt Testamonium.

Anno 1628 efter S. Michelsdag begav han sig til Skibs fra Hamborg til Københavns Universitet og blev indtagen i Studenternes Tal. Derefter fik han straks Kost udi Klosteret og fri Kammer udi Regensen. Men der Pesten grasse-rede dette samme Aar udi København, blev han og noget syg, og derefter begav han sig til sine Forældre, hvor han opholdt sig en ganske kort Tid.

Anno 1629 begav han sig til Friesland og til Groningen, hvor han blev paa halvanden Aars Tid.

Anno 1631 efter Paaske haver han begivet sig til England, Frankrig og til Universitetet i Strassborg, og haver der sin Studering continueret paa et Aars Tid, og haver haft sin Disk og Kammer hos Dr. Isacum. Derefter rejste han neder ad Tyskland og begav sig igen til Københavns Universitet, fik sit Hospitium hos hæderlig og højlærd Mand, Dr. Jesper Brochmand, og underkastede sig flux Examina Theologorum.

Anno 1633 er han bleven inviteret til Magisterii Grad af Professor Mag. Hans Resen, hvortil hans Skolemester Jesper Brochmand hannem formanede. Efter saadan den gode Mands Formaning haver han sig understanden Gradum Magisterii af annamme, efter at han paa 2 Dages Tid med andre smukke Mænd af Professoribus var bleven examineret. Efter saadant var sket, tog han sit publicum testamonium fra København og begav sig hjem til sine Forældre, og der øvede han sig udi Prædiken og succederede sin salig Fader, som var meget skrøbelig.

Anno 1634 den 15. Julii, efter at hans salig Fader ved den timelig Død var bortrykket fra dette elendige Liv og til det evige Liv og Salighed, er han bleven kaldet til en Sognepræst til St. Mortens Kirke udi Randers udi hans Faders Sted af Borgmester og Raad og det ganske hæderlige Borgerskab; den 1. August er han bleven ordineret til Præst af hæl. og højl. Mand, Dr. Morten Madsen (Nr. 29), Superintendent over Aarhus Stift. Den 17. Aug. sang han første Messe udi Jesu Navn.

Anno 1635 blev han constitueret Provst over Støvring Herred.

Anno 1640 den 29. December drog hans kære Moder, Anna Poulsdatter, med hans og gode Venners Raad og Samtykke udi Jesu Navn til Aarhus til hæderlig og højlerd Mand, Dr. Morten Madsen, Superintendent over Aarhus Stift, og bad om hans kære Datter, ærlig og gudfrygtig Pige Kirsten Mortensdatter, hun maatte gives hannem til en Ægtestalbrosder. Gud give dette maatte ske Guds Navn til Ære og hannem til Glæde og Gode for Jesu Navns Skyld! Efter Bøn og Paakaldelse til den allerhøjeste Gud og Forældres og gode Venners Raad og Samtykke paa begge Siderne er udi Guds Navn deres Trolovelse standen udi Aarhus den 2. Martii 1641.

Anno 1642 den 26. Julii stod M. Thøger Pedersens Bryllup udi Aarhus med ærlig Pige, Kirstin Mortensdatter, udi en folkerig Forsamling af ædel og uædel. Søndagen derefter blev hun hjemført til Randers. Hun og hendes Venner er med god Tractement accepteret. Gud give Naade og Velsignelse til deres Ægte-skab og at det maatte ske Guds Navn til Ære og dennem til Velfærd og Salighed.

Herved har hans Hustru skrevet:

Og var vi saa kun sammen udi en ti Aars Tid, og velsignede Gud os med 5 Børn, to Sønner og tre Døtre, og den ældste var i sit sjette og den mindste fjorten Dage, da Gud kaldte deres gode og fromme salig Fader. Elskede mig og dem, næst Gud, overalt“.

I Aaret 1897 blev Gulvet foran Alteret i St. Mortens Kirke opbrudt og fornyet, og der fandtes da ved Altrets søndre Side en muret Grav, dækket af en Gravsten, hvis Inskription viste, at i Graven hvilede Thøger Pedersen (Nr. 27), hans Fader Peder Thøgersen (Nr. 26) og hans Bedstefader Thøger Lassen (Nr. 25), de sidstnævntes 2 Hustruer og nogle Børn.

St. Mortens Kirkes Indre.

Gravstenen, der nu er indmuret i Korets søndre Væg og ikke med Udbytte kan fotograferes, fordi Stenen er en Del forvitret, er i Renæssancestil med to Pilastre med joniske Kapitæler, der bærer en tredelt Bue, under hvilken er en Relief af den opstandne Frelser. I Stenens Hjørner er anbragt de fire Evangelisters Symboler. Medens Kristusfiguren bærer Overskriften: „Jeg er Opstandelsen og Livet“, har den nederste Del Dødningehoveder og korslagte Ben samt Skovl og Spade.

Paa Midten og paa Stenens Kanter er der en Del latinske Indskrifter, indeholdende dels Skriftsteder, dels historiske Meddelelser om de afdøde. I Støvring Herreds Provstebolig er de latinske Indskrifter indførte.

I samme Tidsperiode som Nr. 24, Lars Thøgersen, de 3 Provster Nr. 25, 26 og 27, og Nr. 28, Poul Nielsen, boede ogsaa her i Randers

Udgiverens Forfædre, nemlig Byfoged Ancher Poulsen, død 1619, Borgmester Peder Anchersen, død 1655, og Raadmand Ancher Pedersen Anchersen, død 1677, og det er et ret mærkeligt Tilfælde, at han og hans Hustru, Efterkommere af de forlængst henfarne gamle Slægter skulde komme sammen i Ægteskab og flytte til den samme By, hvor disse Forfædre paa begge Sider for 300 Aar siden boede og virkede.

De tænker ofte derpaa, naar de færdes i den gamle By med de mange gamle Bygninger, og navnlig naar de søger Gudstjenesten i St. Mortens Kirke, der er en af de Bygninger, som saa nogenlunde uforandret er bevaret fra hin Tid, hvor Forfædrene har virket som Ordets Forkyndere eller siddet som Tilhørere, og hvor en stor Del af disse Forfædre endnu hviler.

Hvælvingerne i Højkirken faldt ned den 4. Novbr. 1632 i ovennævnte Borgmester Peder Anchersens Funktionstid, og det maa derfor antagelig være paa hans og ovennævnte Provst Peder Thøgersens (Nr. 26) eller hans Søn Provst Thøger Pedersens (Nr. 27) Foranledning, at de nuværende Hvælvinger er opførte, hvilket dog først skete i 1634, da Stenene blev hentede i Holland.

28. **Poul Nielsen**, født 11. Juli 1551, død 17. Februar 1618, Raadmand, Borgmester i Randers, gift med **Kirsten Madsdatter**.

Han var en Søn af **Niels Poulsen**, født i Kvorning, Borger i Randers. I flere Aar var Poul Nielsen Medlem af Oldingeuudvalget (de 24 Mænd); 1584 var han Bysæde eller Kæmner.

„Pouell Nielsfenn blef Raadmand 27. Oktober Anno 1590“

og omtrent 1616 Borgmester, hvoraf der den Gang som Regel var 2 i Randers. Han var Medunderskriver af „Randers Vide og Vedtægt af 1609“, en Bylov, som ligeledes er underskrevet af Udgiverens Stamfader, Byfoged Ancher Poulsen.

Poul Nielsen var med til 1598 at afsige Dødsdom over en Misdæder, der blev

„traffet paa sin Hals og Liff efter Lougen“,

ligesom han oftere omtales i Randers Bys Historie.

Da han 16. Oktober 1608 gjorde sin Datter Annas Bryllup med Provst Peder Thøgersen (Nr. 26), var, som der anført, Lensmanden Eske Brok med blandt Gæsterne, og 15. Februar 1609, da Kong Christian den IV var paa Besøg i Randers, var Poul Nielsen med til Gilde hos Kongen paa Slottet. Borgmester Niels Jacobsøn skriver:

„dertil medfick wij en god Ruus“,

og Eske Brok betegner Gildet med 3 Kors i sin Dagbog, et Vidnesbyrd om, at Rusen har været særlig slem, vide Jydsk Historie og Topografi 4. Række, 1. Bind, Side 521 og 527.

Ved Gæstebud og Fester var der i de Dage en Overdaadighed af Mad og Drikke, som heldigvis ikke er almindelig i Nutiden, navnlig var Drikkeriet stærkt udbredt, og Kong Christian og hans Lensmand i Randers var i saa Henseende Foregangsmænd for Borgerne.

Ved dette Besøg var Kongen Gæst hos førnævnte Borgmester Niels Jacobsøn, der boede paa Torvegade i Gaarden, hvor nu Svaneapoteket ligger.

„Och paa same Tid haffde hans May. alle mine seks Børn och Peder Larsens for sig forsamblett mid Raadelloffnen och haffde den gode Herre hjiell Skiembtt om dennem for di var saa mange och nestinde lige store. Gud bevare hans Naade evindelige. Niels Jacobsøn. Egenn haandt“.

Samme Dags Aften var der igen Gilde paa Slottet, hvor det ligeledes gik haardt til med Drikkeri, thi ogsaa for denne Aften er der sat 3 Kors i ovennævnte Dagbog.

Poul Nielsens Navn og Bomærke saa saaledes ud:

Poull Nielsenn Egenn handt.

Med sin Hustru Kirsten Madsdatter havde Poul Nielsen 10 Børn, deriblandt, foruden Anna Poulsdatter, en Søn, Mads Poulsen, der var Borgmester i Randers og gift med Borgmester Niels Jacobsøns Datter, Anna Nielsdatter. Deres Søn Peder Madsen, Ejer af Tvilum ved Silkeborg, lod sig i 1671 nobilitere og kalde Rosenørn og blev Stamfader til Familien af dette Navn, vide Jydsk Historie og Topografi, II. Bind, Side 69 ff.

29. **Morten Madsen**, Biskop i Aarhus, f. 1594, død 17. Oktbr. 1643, gift med **Kirsten Hansdatter**, f. 1602, død 4. Maj 1672, hvis Datter Kirsten Mortensdatter 26. Juli 1642 blev gift med Magister Thøger Pedersen i Randers (Nr. 27). Han omtales i Biografisk Leksikon og i Vilh. Bang: Aarhus Stifts Biskopper.

I Severin Kjærs Bog: „Erik Grubbe til Tjele og hans tre Døtre“ findes anført:

„Biskop i Aarhus, Dr. Morten Madsen, var Søn af Bager **Mads Nielsen** og

Hustru **Abelone Hansdatter**, København, hvor han blev født 1594, og hvor han 1616 blev Student. Derefter drog han udenlands og studerede videre, saa han i Wittenberg 1619 kunde tage Magistergraden. Efter sin Hjemkomst Aaret efter blev han Tugtemester for de kongelige Børn, Hans Ulrik og Jørgen Ulrik Gyldenløve, indtil han efter et Aars Forløb, den 9. November 1621 blev kaldet til Rektor i Sorø; men ej heller i denne Stilling fortøvede han mere end et Aar, eftersom han af Kristian IV. blev kaldet til Slotspræst paa Frederiksborg. Han vandt her i særlig høj Grad Kongens Yndest, saa han 12. Februar 1624 blev ansat som Hofprædikant, hvilken Stilling han beholdt til 16. Januar 1627.

Men da Kristian IV. 1625 af den nedersaksiske Kreds var udvalgt til Kredsøverste, tog Majestæten paa sit Felttog imod de kejserlige Magister Morten med som sin Rejsepræst og Koffessionarius. Som Kongens fortrolige Skriftefader var han med denne overalt, saaledes ogsaa paa Slottet Rothenburg,

„hvor Kong Kristian den 8. Decbr. 1625 om Morgenen Kl. 5, da han var dybt og inderlig hensunken i Bøn til Gud for den evangeliske Kirkes Fremgang under de haarde Trængsler og den store Nød, den var stedt udi, havde det bekendte og rare Drømmesyn, hvori han saa den Herre Kristus i sin Lidelses Skikkelse med Tornekronen paa, som kraftigt trøstede hannem“.

Magister Morten fandt den hele Tildragelse saa vidunderlig, at han 1626 der paa Rothenburg affattede en Beretning derom, som senere udgik i Trykken. Og Kongen lod senere samme Syn afmale og forvare paa Kunstkammeret. Her ser man afmalet den Herre Kristus siddende i et Gemak med sammenbundne Hænder og brækket Rør i den højre Haand, samt med Tornekronen paa Hovedet.

Magister Morten havde som Kongens Rejsepræst og trofaste Ledsager i den Grad vundet Naade og Bifald, at Majestæten 1627 satte den 33aarige Mand paa den ledige Bispestol i Aarhus. 1634 blev han Doctor theologiæ.

Biskoppen havde imidlertid ægtet Kirsten Hansdatter, en Datter af Borgmester **Hans Villumsen** og Hustru **Ingeborg Frederiksdatter Leil** i Helsingør. De levede et smukt og kærligt Samliv, under hvilket Vorherre velsignede dem med ikke mindre end elleve Børn. Af disse var to Døtre, Kirstine (Nr. 27) og Elline, da det sørgelige Skuespil tog sin Begyndelse, naaede saa vidt frem i Alder og Udvikling, at de drog Bejlere til Bispegaarden. Den sidstnævnte af Døtrene, Elline Mortensdatter, var en Pryd for Børneflokket i Bispegaarden; thi hun sad inde baade med Skønhed, Fromhed og Dyd; men netop ved disse Ellines Fortrin blev hun den uskyldige Aarsag til de Trængselstider, der kom over Biskoppens Hus og Hjem“.

De Trængselstider, der sigtes til, fremkom derved, at Lensmanden i Aarhus, senere Ejer af Tjele, Erik Grubbe, der var en meget letlevende Herre, i Harmen over, at han ikke kunde forføre Biskoppens smukke Datter Eline, der blev gift med Præsten Christen Nielsen Bundtz, beskyldte denne sidste for at staa i utilladeligt Forhold til sin Svigermoder, Bispinden.

Men forhaabentlig — skriver Biografisk Leksikon — var alle de Beskyldninger, der blev rettet mod hende, grundløse, thi de gik ikke ud paa mindre end Utugt med Svigersønnen, Fosterfordrivelse eller Barnemord samt Trolddom, hvorved hun skulde have forhekset sin Mand, Biskoppen, saa han gik fra Forstanden.

I den Anledning blev der indledet en offentlig Undersøgelse imod hende, som varede i flere Aar.

Biografisk Leksikon skriver videre: Naar man læser Sagens Aktstykker, kan man ikke værgе sig for den Tanke, at Bispinden og hendes Svigersøn maa have været yderst uforsigtige i deres Forhold overfor hinanden.

Processen, som anlagdes mod hende, endte med, at hun pure frifandtes ved Herredagsdom, afsagt 25. Juni 1649 af Kong Frederik den Tredie selv og 18 høje Rigsraader.

Da hun døde 1672, hedder det, at hun var „agtet og æret“.

Biskoppen havde været en velstaaende Mand, hvis Formue ansloges til 30,000 Rigsdaler, men ved de sammenstødende Ulykker smeltede den ind til næsten intet.

Som Biskop havde han det delikate Hverv at være Budbringer mellem Christian IV. og Kirstine Munk, der opholdt sig paa Boller i hans Stift.

Ifølge Marmora Danica II, 89, har Biskoppens Ligsten haft følgende Indskrift:

„Herunder hviler Ærværdig, Æderlig og Høj lærde Mand

Doct. Morten Madsen,

som var barnfødt i København og har været Skolemester paa Sorø, Slots-Prædikanter paa Frederichsborg, Kong Christian den 4des Hofprædikanter i nogle Aar. For sin høje Lærdom og Gaver er han meget berømt baade i Danmark og mange fremmede Lande. Hvis Sjæl Gud kaldede til sig fra dette Glænde til evig Glæde den 17. Oktobris 1643, der hans Gudeligen havde her i Verden levet i 47 Aar“.

Han er begravet i Domkirkens Kor, men Stedet kan ikke nærmere paavises.

30. **Peder Thøgersen Rosenstand**, Ritmester, Søn af Provst Thøger Pedersen (Nr. 27), Student fra Roskilde Skole 1666, død 1683, gift 6. Maj 1679 med: **Karen Foss**, døbt 17. April 1657, død 5. April 1708, Datter af Biskop Mathias Foss i Aalborg (Nr. 10).

Efter Svigerfaderen arvede han Hvidstedgaard ved Hjørring, og hans Enke købte 1687 Hovedgaarden Hessel, som atter 1708 solgtes af hendes Arvinger.

Den Indbydelse, som Biskoppen udstedte til deres Bryllup, findes i Jydsk Historie og Topografi, VIII Bind, Side 88, og lyder saaledes:

„Høyt ærede kiere Svogersche!

Det som, næst foregaaende Bøn og Paakaldelse efter Himlenes Raad, er af min kiere Hustroe og Mig samtyckt, at dend høy-lærde unge Mand, Peder Rosenstand, er tilsagt min kære Datter, dend ædle og gudfrygtige Møe, Karen Foss, til sin Ægtefælle; det agter Jeg, næst Guds Hielp, Tiirsdagen den 6. Maji først-kommendes, ved en hellig Copulation at fuldbiurde. Thi falder min tjenestvillige

begæring til min kiere Svogersche, at det maatte behage Hende, til forsagte Dag udi Aalborg at møde, der baade ved andægtig such at befale Gud dette deres Ægteskab til ald velsignelse, saa og med sin Nærværelse ziire og pryde denne Dags Gjærning, og ellers være siden vores kierkommen Giest paa hvis Guds Godhed oss da vil beschære. Hvilket vi samtlige med ald redbon tjenstvillighed erkiende, og Jeg igen forbliver

Høytærede kiere Svogersche hendes tjenstberedvilligste

Aalborg d. 5. April 1679^a.

Mathias Foss.

Rosenstands Vaaben er en Guirlande i Guld af Roser og Blade skraat over Skjoldet fra venstre. Hjelmtegn: en blomstrende Rosengren.

Genealogisk Tidsskrift, 6. Aargang, 4. og 6. Hefte, indeholder en Afhandling om Familien Rosenstand, hvortil henvises.

31. Johannes Jensen Hage, født 1714, død 19. Novbr. 1791, Købmand i Stege, gift 2. Oktbr. 1747 med **Bolette Margrethe Friedenreich**, født 20. Oktbr. 1729, død 6. April 1805, Datter af Provst Friedenreich i Stege (Nr. 21) og Søster til Legatstifteren Mouritz Friedenreich.

Johs. Hages Fader var **Jens Jensen Hage**, født 1689, død 1736, Købmand i Stege, gift 23. Januar 1714 med **Martha Tesch**, født 1695, død 1746, og Jens Hages Fader var **Jens Knudsen**, født 1648, død 1708, fornemme Skipper og Handelsmand i Stege, gift 25. Juni 1686 med **Anna Jensdatter Hage**, efter hvem han tog Efternavn.

Bolette Margrethe Friedenreich har efterladt en ganske karakteristisk Optegnelse, som her meddeles i Uddrag med hendes egen Retskrivning:

„1747, d. 2. Okt., som var i min Alders 18 Aar behagede Gud at sætte mig i Ægtestand med Johannes Jensen Hage.

1748, d. 10. September Klokkeren 5*) om Morgenen blev jeg forløst med en Søn kaldet Janus Friedenreich som døde d. 5. December. Herren havde ham kjær derfor hastede han med hannem.

1749 Behagede den Almægtige Gud at velsigne vort Ægteskab med en Datter som blev født d. 4. November Kl. 7 om Morgenen og kaldet Marta Marie.

Herren lade hende tiltage som en Marta flittig i at være biter imod Synden og opvoxe Gud til Ære os til Glæde og sig selv til Salighed.

1751, d. 1. Maj Kl. 2 om Morgenen velsignede Gud vort Ægteskab med en Datter som blev kaldet efter min Mormoder og efter min Mands Mormoder Margrethe Christine. Gud lade hende som en Perle blive ren fra al Synd og Ondskab og Christelig i al sin Vandel og Omgængelse.

1752, d. 6. Oktober om Fredagen Klokkeren 7 om Morgenen velsignede Gud vort Ægteskab med en Søn som d. 8. var i Kirke og blev kaldet efter sin Farfader Jens og efter sin Morfader Friedenreich at som hans Navn bemærker en

*) At Klokkeslettet for Børnenes Fødsel nøjagtig blev angivet var sikkert en Skik, som stammede fra tidligere Tiders Tro paa Astrologien, idet selv Mænd som Tycho Brahe troede, at man af Stjernernes indbyrdes Stilling til hinanden i det Øjeblik, da et Barn fødtes, kunde forudsige Barnets fremtidige Skæbne.

Dør vil jeg ønske at Guds naades Dør maa oplades for ham at hand kan gaa ind med Fred naar hand skal udgaa af Verden.

1753, d. 6 Nov. om Morgenen Kl. 1 velsignede Gud vor Egteskab med en Datter som d. 11 var i Kirke og blev kaldet **Bolette Catrina** efter min Mormoder og Farmoder. Gud lade ikke hendes Prydelse bestaa alene i Haarsflettelse eller Gulds omhengelse men i en ren og gudelig Sind der er kostelig for Gud at hun maa være iblandt de klaage Jomfruers Tale som haver deres Troes Lamper tente at hun kand være bered naar hendes Sjæls Brudgom kalder paa hende at gaa ind med ham til evig Fryd og Glæde i Himmelen.

1755, d. 8. Janovari velsignede Gud atter vor Egteskab med en Søn om Aftenen Kloken 8 som d. 15. dato var i Kierke og blev kaldet Johannes efter min Fader i fald han skal leve som jeg ikke venter siden jeg i min Frugtsommelighed havde 2 store Forskrækkelser med Ildebrande nær ved os men Guds Naade ske Ære der hidindtil har sparet os — vil Gud lade ham leve vil jeg ønske at han med Johannes den Døber maa blive værdig til at prædike den Herre Christum at han maaske ved Guds Naade kunde og omvende nogle Sjæle for alting selv efter følge sin Frelser i medgang og i modgang.

1756, d. 27. Februvari gav den almægtige Gud os atter en Søn om Aftenen Kloken 11 som d. 3 Marsi var i Kirke og blev kaldet Peder Goisce efter min Morfader der var Provst i Tye ved Vestervig Kloster — Herren lad hannem være Christi Efterfølger og fornægte Verden men bekjende sin Frelser baade i Modgang og Medgang at han ved Troen til Christum som den bedste Nøgle til at lukke Himmeriges Dør op med og at indgaa til evig Herlighed.

1757, d. 2. September velsignede Gud vor Egteskab med en Datter som d. 8. var i Kirke og blev kaldet Benedigte Marie efter Professor Rosenstands Kone, Min Morbroders Kone i Kjøbenhavn og som Gud har behaget at tegne hende med et lidet Tegn i Ansigtet saa haaber jeg at hun er indtegnet i Livsens Bog i Himmelen og vil ønske efterdi hendes Navn betyder Velsignelse at Gud vil velsigne hende til Liv og Siel og at hun med Marie maa gjerne høre Christum i sit Ord og leeve det saaledes at hun kan være biter i mod Synden af sit Hjerte.

1759, d. 19. Juli Kloken 7 om Aftenen behagede Gud atter at give mig en velskabt Søn som 27de var i Kirke kaldet Christopher Friedenreich og siden det behagede Gud at bortkalde min Fader i det samme Aar d. 27. Juli i hans Alders 61 Aar min elskede kjære Fader var Provst her i Stege forhen havde — han — været Slots Præst til Fredensborg Slot og Asminderød Sogn i Sædland og været Præst 2 Steder i Jylland i Kjøbstæder haver og aller først — været — i Thy i Sennels Præstegaard hvor jeg med 6 andre Børn har begyнет vores Liv vi har været 14 Søskende 7 Sønner og 7 Døtre hvoraf Gud har igjen bortkaldet de 5 Sønner og 2 Døttre i deres ungdom. Vi er 7 efterlevende tilligemed vores kiere Moder Maria Goische en Datter af Provst Goische i Thy.

1761, 12. Juli gav Gud atter mig en Datter som blev kaldet efter den anden liden Dater (Marta) Marie Benedigte som Gud bortkaldede efter 4 Ugers elendig Sygdom 1760, d. 4. Oktober om en Fredagften da Gud for Christi Skyld forløste hende fra denne Jammerdal — den anden liden Benedigte var i Kirke d. 15. dato Gud lade hende tiltage i Alder og Visdom og Naade baade hos Gud og Mennesker.

Denne liden Benedigte bortkaldte Gud til sit Evige da hun havde udstaaet 13 Ugers Sygdom døde hun d. 21. August 1762 om en Mandag Morgen Kloken 8 da jeg Onsdagen tilforn var kommet i Barselseng med en Dater som Onsdagen derefter blev døbt og kaldet Juliane Christiane Frederike og same Dag blev den

anden indsat i vor Begravelse her i Stege Kirke Gud lade den levende Dater leve og døe et salig Guds Barn og som jeg vil ønske snart slipe ud af denne Jammerdal til den evige Frydesal udi Himmelen og erlange den udforvisnede Erens Krone som jeg selv venter at faa for Christi Skyld.

1763, 14. November Mandag kom jeg i Barselseng med en Søn som Løverdagen derpaa var i Kirke og blev kaldet Johan Piedro Frederik Gud lade ham opvoxe og tiltage i Alder og Visdom hos Gud og Mennesker.

1765, Onsdagen d. 28. Januarii fik jeg en liden Datter som strax blev hjemmedøbt og kaldet Katrine Adolfine døde Torsdag Morgen og slap hurtig ud af dette jordiske Trengsel og kom til det himmelske Jerusalem som vi alle ønske Gud hielpe os og at vandre paa Vejen dertil.

1767, d. 2. April gav Gud os en Søn som d. 8. var i Kierke og blev kaldet Mauris Matias Bilde efter hans Morbroder og Mosters Mand siden hand er den 7 Søn og som 7 Tallet er et fuldkommen Tal vil jeg ønske han bliver fuldkommen i det gode saa meget som et skrøbeligt menneske kand faa i dette ufuldkomne Liv, nu har vi levende 6 Sønner og 4 Døttre.

1769 i sidst September blev 4 af vore Børn syge af smaakopper og den 30 dato om Morgenen Kl. 5 kaldede Gud den yngste Datter Juliane i sit 8 Aar og den 3. October om Aftenen kaldede Gud den yngste Søn Mouris i sit 3die Aar, Gud lad mig samles med disse Sjæle, som jeg for Christi Skyld er vis paa er i Himmelen og der lover og priser deres Skaber i de evige Boliger, Amen.

1769, d. 26. December Kloken 9 om Aftenen gav Gud os en Datter som den 2. Januari 1770 var til den hellige Daab og blev kaldet Ana Sabine Adolfine efter 2 af mine Søstre.

1774, d. 22. Juni blev min ældste Datter Marta Maria gift med Hr. Coster Slotsprædikans og Hospitalspræst udi Ribe i Jylland.

Op have vi hendes Forældre givet denne Udstyr som følger her optegnet da samme Bør igen afgaa om der efter vores Død skulde blive noget til Deeling imellem vore Kjære Børn og er saaledes bæge vores Villie.

Stege den 1. Augusti 1774,

B. M. F. Hage.

Brylopet kostet 50 Rd. Det jeg har givet disse kiære Børn af Linnet, Sølv, Kaaber, Blik, Jern, Stentøj og sænge Klæder er i alt af Værdi 405 Rd. Firehundrede og Femrigsdaler Guds Velsignelse formere det fremdeles, foruden hendes Klæder og Brylops Bekostning.

1777, d. 9. November rejste min ældste Søn Jens Friedenreich Hage til Væstindien hvor den naadige Gud overflødigen har velsignet ham.

1781, d. 21. September holdt min 3die Datter Bolette Katrine Brylop med velbyrdige Dogter Markus Mackeprang — hun var næsten 28 Aar og han 55 Aar. Han havde 12 Børn hvor af de 8 var uopdragne men en dygtig Mand, veloptugtede Børn god Tilstand en dejlig Bopæl her paa Landet, (Frennerupgaard paa Møen), gjør at hun er glad ved sit Held og fornøjet i Gud hvad fattes os da.

1782, d. 1. Februarii gik min dyrebare Søn Peder Goiske Hage da han nu er 26 Aar — til Seils fra Helsingør til Væstinden hvor hans Broder lever vel, da min Gud ledsage ham baade til Lands og Vands hand er forsøgt i 8 Aar langt ved Akademiet i Kiøbenhavn giv ham nu Brød i hans Mangel det ønsker og hoper en kiær Moder, Amen.

Stege, d. 7. Februarii 1782.

B. M. F. Hage.“

En af Johannes Jensen Hages Sønner var, som anført, Købmand Christopher Friedenreich Hage i Stege, hvis Søn P. Alfred A. Hage,

født 31. Decbr. 1803, død 6. Marts 1872, Grosserer, Godsejer og Folketingsmand, har stiftet Familien Hages Legat paa 800,000 Kr.

En anden af Johannes Jensen Hages mange Børn var den ovennævnte Bolette Margrethe Kathrine Hage (se Nr. 33).

Atter begynder en ny Slægtrække med:

- 32.** **Jørgen Johan Mackeprang**, der i Slutningen af det 17. Aarhundrede tilligemed sin første Hustru indvandrede her til Landet og nedsatte sig som Barber i Rødby, hvor han døde 1718 i smaa Kaar, var første Gang gift med **Gertrud Lorensdatter Böes**, død 1706, og anden Gang med Anneke Jensdatter Fog, død 7. Januar 1746. Hans Søn af første Ægteskab, **Hans Jørgensen Mackeprang**, født 1696, død 1775, gift med **Johanne Marcusdatter Willer**, født 1692, død 1764, var en velhavende Købmand i Rødby.

Familien Mackeprang skal ifølge dens Stamtavle efter Sagnet stamme fra Skotland, hvad Navnet ikke modsiger. I det 16. Aarhundrede hvervede de danske Konger jævnlig skotske Lejetropper, som, naar de var aftakkede, strejfede Landet rundt. Mulig har Familiens Stamfader været mellem disse og taget fast Ophold paa Femern, hvor Familien endnu tæller mange Medlemmer, og herfra stammer den første Mackeprang, der kendes her i Landet, nemlig ovennævnte Jørgen Johan Mackeprang.

En Søn af sidstnævnte var:

- 33.** **Marcus Mackeprang**, født 26. Oktbr. 1726, død 15. Aug. 1791, Dr. med., Landfysikus paa Møen, Ejer af Frennerupgaard, gift 21. Septbr. 1781 med **Bolette Margrethe Kathrine Hage**, født 6. Novbr. 1753, død 29. Oktbr. 1846, Datter af Johannes Jensen Hage (Nr. 31). Hun selv kalder sig som ovennævnt, medens hendes Moder kun kalder hende Bolette Catrina, og hun andetsteds kaldes Bolette Kathrine Jensine Hage.

Dr. Mackeprang omtales i Ingerslevs: Danmarks Læger, II. Del, Side 433.

Efter at han hjemme var bleven undervist i Begyndelsesgrundene af det latinske Sprog, blev han Discipel hos Apoteker Joh. Christoph. v. Westen i Odense, og da han her efter 5 Aars Forløb var bleven Svend, arbejdede han videre paa at forøge og udvide sine Kundskaber, saa at han 1749 kunde deponere ved Københavns Universitet, hvor han derpaa med „største Hæder“ studerede Medicinen og endelig 24. Septbr. 1753 disputerede for den medicinske Doktorgrad og 27. Septbr. creeredes til Dr. med. Kort efter, men uvist naar, blev han Apoteker i Stege, og 1760 blev han Landfysikus paa Møen. Mellem 1771 og 74 solgte han imidlertid Apoteket og opholdt sig derpaa en Tid i Vollerup Præstegaard paa Møen og boede senere

paa Frennerupgaard, som han oprettede til et større Avlsbrug, efterat have købt Frennerup Bys Jorder.

Dr. med. Mackeprang med sin Søn Anthon Johannes paa sit Knæ og sin anden Hustru, Bolette Hage, efter Silhouet, og samme Hustru efter et Oliemaleri.

Han var først gift med Margrethe Reimer Sølling, som døde 15. April 1781, og anden Gang den 21. Septbr. s. A. med ovennævnte Bolette Hage. I sit første Ægteskab havde han 12 Børn, og det var derfor ikke nogen let Gerning, Bolette gik ind til paa Frennerupgaard, at blive Stedmoder til saa mange Børn, hvoraf de 8, som hendes Moder skriver, var „uopdragne“ (under Konfirmationsalderen); men alligevel var hun „glad ved sit Held“.

Selv blev hun Moder til tre Børn, nemlig:

Mourits Friedenreich Mackeprang, født 1790, død 16. Marts 1845, Løjtnant, Postmester i Præstø, gift med Johanne Frederikke Hage, født 1. Marts 1791, død 1847, der efterlod en ugift Datter, Philipa.

Martha Sabine Adolphine Marie Mackeprang, født 27. Marts 1788, død 25. April 1877 uden Børn, se under Nr. 35, og

34. Anthon Johannes Mackeprang, født 27. Novbr. 1785, død 20. April 1874, gift første Gang med **Jacobine Marie Wismar**, født 1787, død 5. Decbr. 1817, gift anden Gang med Louise Adelaida Stouder, født 30. Novbr. 1799, død 7. Juni 1878. Han, der havde lært Landvæsen i Skotland, var først Bestyrer af sin Faders Ejendom Frennerupgaard paa Møen og derefter efterhaanden Forpagter af Marienborg paa Møen og af flere fynske Gaarde, saaledes Høbbet,

Langesø, Margaard, Nakkebølle, Holstenschus og Bjørnemosegaard, de tre sidste under Baroniet Holstenschus. Mackeprang boede i mange

Ant. Johs. Mackeprang.

Aar paa Nakkebølle, og her er hans fleste Børn født.

Omkring Aar 1860 afstod han Forpagtingen af de tre sidste Gaarde til sin Søn Mourits og købte Kronborg Ladegaard, og da han atter solgte denne, købte han en Villa paa Gl. Kongevej, hvor han og hans anden Hustru henlevede deres sidste Aar. Han var en efter Datidens Forhold dygtig og indsigtfuld Landmand, der indførte adskillige Forbedringer i Jordens Behandling og i sin Kvægdrift.

Han havde 3 Børn med den første og 4 Børn med den sidste Hustru.

a) Den ældste Datter af første Ægteskab, Bolette Marie Louise Mackeprang, se under Nr. 35.

b) Sønnen Carl Mourits Mackeprang, født 25. Januar 1816, død 1. Maj 1907, gift med Caroline Blom, var Forpagter af Juelsberg ved Nyborg.

c) Jacobine Marie Mackeprang, født 23. Juni 1817, død 8. Juni 1869, var gift med J. Th. Døcher, Ejer af Raundrupgaard paa Fyn.

Børn af andet Ægteskab var:

d) Mourits Lydimir Mackeprang, Justitsraad i Faaborg, tidligere Forpagter af Nakkebølle m. fl. Gaarde, født 2. Novbr. 1823, gift med Ulrikke Madsen. Han døde for nogle Aar siden.

e) Adolf Henrik Mackeprang, født 5. Maj 1833, død 1911, Kunstmaler, gift med Emma Christensen.

f) Adam Mackeprang, født 31. Marts 1836, død 23. Maj 1895, Forpagter af Kiddinge i Sønderjylland.

g) Marcus Johannes Elisar Mackeprang, født 22. Aug. 1839, Ejer af Hjorterød i Skaane, død sammesteds.

Flere af disse Børn har efterladt en stor Efterslægt.

35.

Christen Rasmussen, født 18. Januar 1809, død 6. Juli 1877, Distriktslæge i Thisted, gift 22. Septbr. 1837 med **Bolette Marie Louise Mackeprang**, født 27. Novbr. 1814, død 23. Maj 1895, ældste Datter af Anthon Johannes Mackeprang (Nr. 34).

Chr. Rasmussen var Søn af Købmand **Rasmus Peter Rasmussen** i Svendborg og Hustru **Christiane Barfoed**.

R. P. Rasmussen var en rig og anset Købmand, der tillige drev

Kornhandel, havde Brænderi og Bryggeri og førte et stort Hus. Lille Juleaften 1819 brændte hans Gaard og alle hans Ejendele, og da intet var assureret, var han med det samme ruineret. Han flyttede, nedbrudt af Ulykken, til Thurø, hvor han døde 1823. Hans Enke flyttede til Stege, hvor hendes Broder, Apoteker Barfoed boede; hun døde 3 a 4 Aar efter Manden.

R. P. Rasmussens Fader var Købmand **Hans Rasmussen** i Assens, der foruden R. P. Rasmussen havde en Søn, Købmand Hans Peter Rasmussen i Faaborg, gift med Johanne Stylsvig, og en Datter, gift med en Trochmann. Læge Chr. Rasmussens Søster Emilie var gift med Kancelliraad Heilmann i Frederiksværk; en anden Søster Sophie var gift med Maler Ladhoff i Stege. Foruden disse to Søstre havde Chr. Rasmussen to Brødre, nemlig: Ernst Rasmussen, Godsforvalter paa Hvidkilde, og Eli Rasmussen, der var Møller i Svendborg.

Chr. Rasmussen var kun 14 Aar, da Faderen døde, og han fik derfor i 1823 Ophold hos sin Morbroder, fornævnte Apoteker Barfoed i Stege. Her forberedte han sig til at blive Farmaceut og bestod i 1829 Kandidateksamen med Laudabilis. Han besluttede sig imidlertid et Aars Tid derefter til at blive Læge og studerede nu i 5 Aar ved det chirurgiske Akademi saavel Chirurgi som Medicin. I Oktbr. Maaned 1835 bestod han Lægeeksamen med „2den Karakter med Fortrin“. Han boede i København sammen med sin Fætter, Apotekerens Søn Christen Barfoed, der blev Professor og en anset Lærer ved Landbohøjskolen. Da de begge hed Christen, kaldtes Rasmussen af Familien Store-Christen og Barfoed for Lille-Christen.

Da Bolette Mackeprang ved sin Moders Død kun var 3 Aar gammel, kom hun i Huset hos sin Faders Søster, Kammerherreinde Martha Sabine Adolphine Marie Mackeprang, født 1788, død 1877, Datter af Dr. med. Marcus Mackeprang (Nr. 33). Hun blev 10. Aug. 1810 gift med Kammerherre Charles Reinhard Bosc de la Calmette, Ejer af Marienborg og Liselund paa Møen, født 23. Septbr. 1781, død 20. Januar 1820, tillige Besidder af Rosenfeldts og Iselingens Fideikommissar. Han var i sine unge Aar en Tid ansat ved det danske Gesandtskab i Konstantinopel og skal ved en Lejlighed have listet sig ind i Sultanens Harem, en Handling, som uvægerlig medførte Dødsstraf. Paa Grund af sin Stilling ved Diplomatiets beholdt han dog Livet.

Han var Søn af Amtmand over Møen, Geheimeraad G. P. A. de la Calmette, død 1803, og denne var igen Søn af fransk Ministerresident i København C. F. de la Calmette, død 1781, der 1776 købte Marienborg og Liselund, som gik i Arv til Sønnen og Sønne-

sønnen. I Aaret 1755 var C. F. de la Calmette den franske Regerings Gesandt i Lissabon, da denne By næsten blev ødelagt af Jordskælv, og Sønnen, den senere Amtmand G. P. A. Calmette og en Broder, reddedes kun fra Døden ved, at deres Amme bar dem ud af det sammenstyrtende Hus i sit Forklæde.

C. R. B. de la Calmette og Hustru.

Liselund paa Møen.

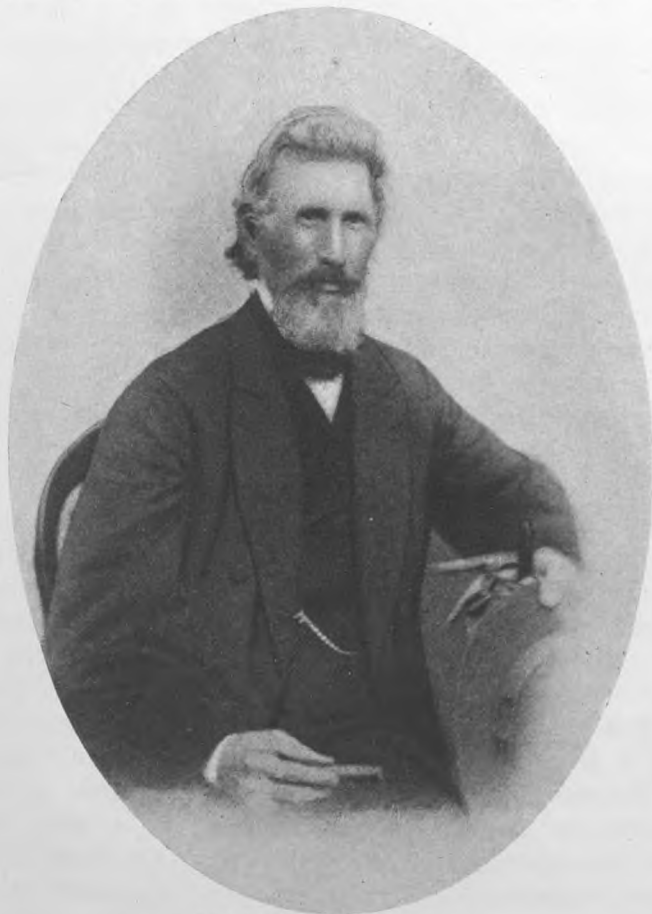
Kammerherreinde Martha de la Calmette var kun 32 Aar gl., da hendes Mand døde i 1820, og de to Godser var paa Grund af Statsbankerotten, der reducerede alle Værdier og ødelagde saa mange Formuer, som vel ogsaa paa Grund af hendes Mands muntre og

kostbare Levemaade, behæftet med en stor og trykkende Gæld. — Enkens Raadgivere fandt det derfor rigtigst, at hun solgte Godserne. Hun beholdt for Livstid Brugen af en Villa med Have og Jord til 2 Heste og 6 Køer ved Liselund. Her paa Liselund henlevede hun sin Enkestand i 57 Aar til sin Død i 1877. Her modtog hun navnlig om Sommeren Besøg af mange af Landets Stormænd, som besøgte Møen, og her tilbragte hendes Broderdatter Bolette Mackeprang sin Barndom og Ungdom. Ikke sjældent tilbragte Enkefru Calmette Vinteren i København, og Bolette var bl. a. til Selskab og Bal hos Prins Christian Frederik, den senere Christian den Ottende. Som Barn havde hun siddet paa hans Skød og leget med hans Guldbriller. I Sommeren 1835 gjorde Fru Calmette med sin Broderdatter en Baderejse til Carlsbad. Efter Datidens Rejsemaade kørte hun frem og tilbage med egen Vogn, og naar de kom til et altfor tarveligt Gæstgiveri eller Kro, overnattede Damerne i Vognen. — Bolette Mackeprang var Fru Calmettes Universalarving, men ak! Hele Arven — dog fraregnet en Del Pretiosa og Malerier etc., som bortgaves til Nationalmusæet paa Frederiksborg og til andre — androg kun 5000 Kr. — sørgelige Rester af de to Godser, som nu har en Værdi af ca. 5 Millioner Kroner.

Efter sin Eksamen i Efteraaret 1835 nedsatte Chr. Rasmussen sig som Læge i Marstal paa Ærø, og den 22. Septbr. 1837 holdt han Bryllup med Bolette Mackeprang paa Liselund hos hendes Plejemoder; en af Brudepigerne var Baronesse Louise Rosenkrantz, senere gift med Stiftamtmand i Viborg og Ejer af Sophiendal ved Skanderborg, Geheimeraad Rosenkrantz. I Marstal praktiserede Læge Rasmussen i 6—7 Aar og flyttede derefter til Svendborg, hvor han virkede i 5 Aar. Han tog derfra i 1847 til Hornsyld i Bjerre Herred ved Horsens, hvor han købte en Gaard til 2 Heste og 6—7 Køer og fortsatte sin Lægegerning. Han kom her sammen med den bekendte Stænderdeputerede, Herredsfoged, Justitsraad J. P. With, der ligesom Rasmussen var en morsom og interesseret Mand, med fhv. Birkedommer Christensen, Pastor Mømme og flere andre. Familien førte her et fornøjelig Liv, ligesom Rasmussen havde en god Praksis i den tætbefolkede Egn. Det havde imidlertid sin Betydning for Læge Rasmussen, navnlig ogsaa for Pensionens Skyld, at blive Embedslæge, og for at beholde ham, androg Beboerne derfor om at faa et Distriktslægeembede oprettet i Hornsyld, og da dette Andragende blev afslaaet, søgte han om at blive Distriktslæge paa Læsø, hvortil han udnævntes 23. Juli 1855.

Han indskibede sig i en lejet Jagt i Horsens med hele sin

Familie og alt sit Gods. Undervejs rejste der sig en Storm i Kattegat saa voldsom, at Skibet var nærved at gaa under, og da det kom til Læsø, hvor der endnu ingen Havn var, maatte Familien bæres i Land paa Søfolkenes Ryg. Paa denne Ø købte han en lille Ejendom, „Annaly“, Nord for Byrum ved Øens eneste Skov. Natten mellem den 15. og 16. Januar 1862 brændte Gaardens Stuehus, og

Distriktslæge C. Rasmussen.

Rasmussen, der var ilet op paa Loftet for om muligt at slukke Ilden i Straataget, var da meget nær ved at indebrænde. Familien befandt sig vel her sammen med Birkedommer Herholdts, der senere blev forflyttet til Kjellerup, og nogle andre Familier trods de i økonomisk Henseende ikke glimrende Forhold, og uagtet der i strenge Vintre kunde være indtil 3 Maaneder, hvori al Forbindelse med Fastlandet, undtagen gennem Telegrafan, var afbrudt.

Rasmussen forfattede et Skrift ang. Øens Topografi og Hygieine og indeholdende et stort statistisk Materiale, som blev meget paa-skønnet af Sundhedskollegiets Dekanus, Professor Fenger, den senere Finansminister; men det blev ikke trykt. I Efteraaret 1863 blev Rasmussen forflyttet som Distriktslæge til Mariager. Her mødte der ham straks en ret stærk Opposition fra en Del Borgere, der havde

Fru Bolette Marie Louise Rasmussen, f. Mackeprang.

ønsket en i Byen boende Læge til Distriktslæge; men denne Modstand tabte sig ret hurtigt, og Rasmussens Forhold til Befolkningen blev efterhaanden meget godt. Denne Misstemning var muligvis Grunden til, at hans Hustru den 30. Novbr. 1864 fik et apoplektisk Anfald, hvorunder hendes venstre Arm blev lammet, og som gjorde hende svag og hjælpeløs for Resten af sit Liv.

Ægteparret har haft 6 Pigebørn, hvoraf de 2 døde som smaa.

I Mariager blev Camilla den 4. September 1866 forlovet med Udgifveren, daværende Herredsfuldmechtig Johan Severin Møller, ligesom Datteren Marie i 1867 blev forlovet med senere Politiassistent Martin Carl Sørensen i Randers.

Familien beboede det Hus i Fuglesangsgade tæt syd for Raadhuset, hvor Mariager Bank nu har Lokaler.

I Efteraaret 1869 blev Rasmussen forflyttet til Thisted Lægedistrikt og blev samtidig Læge ved Thisted Amtssygehus. Hans Indtægter, som i Mariager og navnlig paa Læsø ikke havde været store, blev her helt gode, og han beboede en dejlig Løjlighed i Storegade.

Rasmussen var imidlertid under sin rastløse og anstrengende Lægegerning bleven svag, og i Foraaret 1873 maatte han tage sin Afsked. Han flyttede til København, hvor han boede i St. Fiolstræde Nr. 14 og senere i Aagade Nr. 24. I 1874 arvede Rasmussen ca. 6000 Kr. efter sin Svigerfader, Anthon Johannes Mackeprang, og i Foraaret 1877 den foranomtalte Arv efter Kammerherreinde Calmette.

Rasmussens Helbred var fremdeles vakkende, i Marts 1877 blev han sengeliggende, og den 6. Juli s. A. sov han stille hen, 68 $\frac{1}{2}$ Aar gl. Han blev stedt til den sidste Hvile paa Assistens Kirkegaard i Nærheden af Kapelvej.

Distriktslæge Rasmussen var anset som en dygtig og omhyggelig Læge, der som Regel havde en god Praksis. En Gang var han saa optaget af sin Gerning, at han i 3 Døgn ikke var afført sine Gangklæder. Endnu i sine ældre Aar fulgte han godt med i den vanskelige og i stærk Udvikling værende Lægevidenskab, og mange var de Patienter, der takkede ham for et genvundet Helbred. Botaniske Studier interesserede ham, og han elskede Blomster, ligesom han var en Ven af Plantningssagen. Han besad et livligt Temperament og var en hjertensgod og uegennyttig Mand, meddelsom og fornøjelig og en fortrinlig Selskabsmand, der var fuld af vittige og morsomme Historier.

Han var en høj, mager Mand med en rank Holdning og hastige Bevægelser; han havde et markeret Ansigt med et skælmsk Blink i de milde Øjne, som indtog Folk for ham. I sit Hjem var han en udmærket Familiefader, og Tonen i Hjemmet var harmonisk og god. Næsten hver Søndag læste han en Prædiken for sin svage Hustru og sine Børn.

- 36 a. Den ældste Datter Marie Louise Cathrine Christiane Rasmussen, f. 21. August 1838, havde den 29. Maj 1873 i Frederiksberg Kirke holdt Bryllup med Justitsraad M. C. Sørensen, født 14. April 1844, der var Politiassistent i Randers fra 1. Januar 1871 til 1. No-

vember 1911. Hun, der døde den 14. Februar 1910, var en god og kærlig Hustru, der, velbegavet som hun var, læste meget og havde arvet sin Faders Aandslivlighed og gode Humør.

Fru Marie Sørensen.

M. C. Sørensen.

Deres eneste Barn er Sønnen:

36 a a.

Harald Martin Valdemar Sørensen, f. 12. Decbr. 1876, cand. jur. I Maj 1904 antog han Familienavnet Seldorf. Han blev 1908 Politiassistent i Odense og 27. November 1913 gift med Cathrine Clemmensen, Datter af Mægler Clemmensen i Odense.

H. M. V. Seldorf.

Fru Cathrine Seldorf.

36 b.

Emmerentze Rasmussen, f. 2. Aug. 1840, ugift, i Randers.

36 c.

Thora Christiane Rasmussen, f. 17. Aug. 1842, død 12. Juni 1880.

Efter Faderens Død blev Emmerentze hjemme hos Moderen for at pleje og passe hende, medens Christiane tog Plads som Oldfrue paa Frijsenborg, hvor hun paadrog sig en svær Sygdom, som medførte Døden. Hun var dygtig og praktisk og var navnlig meget ferm paa Husvæsenets Omraade.

Frøken Emmerentze Rasmussen.

Frøken Christiane Rasmussen.

Efter sin Mands Død flyttede Enkefru Rasmussen til Randers. Hun var sin Mand oprigtig hengiven og fulgte ham med Glæde under de mange skiftende Forhold, styrede sit Hus og opdrog sine Pigebørn til gode og kærlige Mennesker. I de sidste tredive Aar var hun som anført lammet og svag; men hun fandt sig med gudhengiven Taalmodighed i sin Stilling. Hun var en stille, blid og elskelig Karakter, mildt dømmende og kærlig i alt sit Væsen.

Hun døde den 23. Maj 1895, 80 $\frac{1}{2}$ Aar gl., og blev begravet paa Randers Kirkegaard. Nogle Dage efter indeholdt Randers Amtsavis en Nekrolog over hende, hvoraf meddeles følgende:

»Den 23. d. M. døde her i Randers Enken efter Distriktslæge C. Rasmussen i Thisted, Bolette Marie Louise, født Mackeprang, 80 Aar gl. Den afdøde blev opdraget hos sin Faders Søster Kammerherreinde de la Calmette paa Møen. I dette gæstfrie Hus samledes i Tyverne og Trediverne, navnlig om Sommeren, en stor Del af Datidens kendte Mænd og Kvinder, deriblandt Oehlenschläger, H. C. Andersen, Bertel Thorvaldsen m. fl., ligesom Christian den Ottende baade som Prins og som Konge lejlighedsvis har aflagt Visit der. Den afdøde blev derved kendt i vide Kredse blandt Datidens Skønaander, og mange var de Minder, som hun bevarede om en lykkelig Ungdom.

Ogsaa efter at hun i 1837 var blevet gift, levede hun et lykkeligt Familieliv i harmoniske og gode, om end ikke saa glimrende Forhold, blid og elskelig som hun altid var. I den stille Tilværelse, som hun, tynget af et skrøbeligt Helbred, førte i de sidste tredive Aar af sit Liv, blev hun kærligt plejet af en ugift Datter, men naar

hendes Børn og Børnebørn begyndte at tale med hende om Livet paa Liselund i de unge Dage, da kom der Liv i den gamle Dame. da blev hun meddelsom, og da kunde hun berette om Festligheder, hvori hun selv havde deltaget, og om svundne Tiders Færd og Liv i det gæstfri Calmetteske Hus paa Liselund og i Datidens Saloner om Vinteren i København.

Vi er nu naaet til Distriktslæge Rasmussen og Hustrus yngste Datter:

- 36 d. Camilla Augusta Rasmussen, født 28. Decbr. 1848 i Hornsyld. Det er, som i Indledningen omtalt, for hendes og navnlig for Børnernes og Børnebørnernes Skyld, at denne Slægtebog er skreven.

Fru Camilla Augusta Møller.

J. S. Møller.

Hun blev den 23. Maj 1872 i Thisted viet til Udgiveren, Justitsraad J. S. Møller, født 5. Septbr. 1844, der efter en 22aarig Virksomhed som Herredsfuldmægtig i Kjellerup, i 1886 flyttede til Randers, hvor han siden har været Sagfører og fra 1894 tillige Branddirektør for Købstædernes Brandforsikring.

Foruden 4 Børn, der døde som smaa, har de haft følgende Børn:

- 37 a. Louise Elisabeth Camilla Johanne Møller, født 14. Maj 1873, gift 2. Juni 1903 med Postekspedient Lauritz Kamp i Aalborg, født 10. November 1851.

Han har 4 Børn af et tidligere Ægteskab, nemlig:

- Ellen Kamp, Lærerinde, født 23. Oktober 1887;
- Caja Kamp, Lærerinde, født 16. November 1888;
- Anna Kamp, Korrespondent i Engelsk og Tysk, f. 6. Maj 1892.
- Jørgen Kamp, cand. phil., Assistent, født 22. August 1894.

Familien Kamp.

- b. **Jens Christen Birger Louis Møller**, født 25. Juli 1874, Grosserer i København, gift 6. Juni 1902 med **Marie Julie Jensine Fischer**, født 25. Oktober 1876, Datter af Landskabsmaler H. C. Fischer.

Familien Birger Møller.

Børn:

Ragnbild Emma Camilla Birger Møller, f. 14. Septbr. 1903.
Aase Johanne Birger Møller, født 5. Oktober 1906.

e. Hjalmar Johan Hammershøj Møller, f. 31. Aug. 1876, Manufakturist. Han deltog som værnepligtig i Aarene 1899 og 1900 i Prins Valdemars Togt med Valkyrien til Siam og Østasien og var et godt og kærligt Menneske. Død 15. Juni 1902.

d. Rigmor Caroline Christiane Møller, f. 27. Februar 1881, g. 12. Juli 1903 med Alfred Frederik Philipsen, født 21. November 1877, Direktør for det norske vestlandske Petroleums-kompagni i Bergen og Søn af Grosserer L. E. Philipsen.

Børn:

Stig Emilius Johan Philipsen, født 6. September 1905.

Ellen Camilla Frederikke Philipsen, født 21. Januar 1907.

Ulf Alfred Frederik Philipsen, født 25. Juni 1908.

Vagn Einar Valdemar Philipsen, født 17. Februar 1917.

Hjalmar Møller.

Familien Philipsen.

e. Emma Marie Julie Johanne Møller, født 29. Januar 1884, gift 8. September 1910 med Otto Jacob Havsteen, født 7. Juni 1884, Købmand en gros i Reykjavik, Søn af Amtmand J. Havsteen.

Familien Havsteen.

Børn:

Bergljot Havsteen, født 12. September 1911.

Julius Kjartan Havsteen, født 24. Februar 1913.

Johanne Camilla Margrethe Havsteen, født 20. Februar 1916.

Læge K. J. Møller og Hustru.

- f. Ellen^{ne} Sigrød Møller, født 9. Maj 1885, gift 10. September 1909 med Kai Fryd, født 2. Oktober 1884, Repræsentant for udenlandske Handelshuse i København, Søn af Stationsforstander R. Fryd.
 Børn: Leslie Fryd, født 13. Maj 1913.
- g. Kristen Johan Rasmussen Møller, født 27. April 1889, Læge i Uggerløse ved Holbæk, gift 24. Juni 1916 med Ebba Svane Dam, født 28. Juni 1890, Datter af Direktør Th. Dam.

Familien Fryd.

Denne Slægtebog omfatter 16 Slægtled og spænder over et Tidsrum af 400 Aar.

Slægten er væsentlig af jydsk Oprindelse, idet de 8 ældste Generationer hovedsagelig har haft deres Hjem og Virksomhed i Jylland, ligesom en Del af de senere.

Det gejstlige Element har været ret fremherskende, idet 6 Stamfædre har været Biskopper, nemlig 2 i Aarhus, 1 i Odense, 1 i Ribe, 1 i Viborg og 1 i Aalborg, medens en anden stor Del har været Præster eller Professorer.

Resten har mest været Borgmestre, Raadmænd, Læger, Apotekere eller Købmænd.

En stor Del af Stamforældrene har haft en Mængde Børn, mange flere, end Folk i Almindelighed har nu om Stunder.

Tiderne er svundne, og Slægt efter Slægt er gaaet til Hvile.

De nulevende Efterkommere af de henfarne Mænd og Kvinder vil ogsaa gaa bort for at give Plads for en Efterslægt med nye Tanker og Ideer og med den Aandsudvikling, som Fremtiden vil føre med sig.

Men Camilla Augusta Møller og hendes Mand, der har holdt trofast sammen i 45 Aars Ægteskab, nærer det inderlige Ønske, at det maa gaa deres Efterkommere godt, at disse maa blive hæderlige og dygtige Mennesker, og at de paa deres Livsvandring maa søge opad til Gud og der finde den rette Trøst og Styrke i alle Livets Forhold.

Fortegnelse over Stamforældrene.

Nr.	1. Christjern Nielsen, Borgmester i Varde	Side 5
"	2. Niels Jensen, Kiersten Jens Nielsen, Niels Jensen, Mads Nielsen, Lene Christjernsdatter	— 5
"	3. Jacob Madsen Vellejus, Karen Baggisdatter, Bagge Jensen, Cecilie Pedersdatter, Peder Ibsen, Anna	— 7
"	4. Mads Jacobsen (Mathias Jacobæus), Ingeborg Johanne Ægidia	— 8
"	5. Jens Gjødesen (Johannes Ægidius), Magdalene Valentin	— 9
"	6. Thøger Jensen (Løvenbalk), Anna Pedersdatter	— 11
"	7. Peder Thøgersen Vibergius, Margrethe Jensdatter, Jens Hansen	— 13
"	8. Christen Nielsen Foss, Maren Pedersdatter, Niels Foss	— 14
"	9. Niels Christensen Foss, Karen Mathiasdatter Jacobæa	— 16
"	10. Mathias Foss, Bodil Hansdatter Brochmand	— 16
"	11. Hans Rasmussen Brochmand, Drude Thomædatter Finke	— 18
"	12. Rasmus Sørensen Brochmand, Bodil Jacobsdatter Schøller	— 18
"	13. Thomas Finke, Søster Iversdatter	— 20
"	14. Jacob Finke d. Ældre, Jacob Finke d. Yngre, Anna Thorschmeden	— 21
"	15. Johan Danielsen Friedenreich, Heinrich Friedenreich	— 21
"	16. Daniel Friedenreich, Margrethe Bentzen	— 21
"	17. Diderik Grubbe, Ane Andersdatter Juul	— 22
"	18. Daniel Calow, Mette Grubbe, Peter Calow, Catarina Spiesen	— 22
"	19. Johannes Frederik Friedenreich, Magdalene Calow	— 23
"	20. Christopher Diederik Friedenreich, Cathrine Gertrud Langelo	— 24
"	21. Johannes Christophersen Friedenreich, Maren Goiske	— 24
"	22. Peder Henriksen Go'ske, Bodil Margrethe Rosenstand, Henrik Goiske, Kirstine Hansdatter Borchersen, Hans Borchersen, Anna Kathrine Jørgensdatter, Borchard Hansen	— 25
"	23. Thøger Andersen eller Nielsen	— 25
"	24. Las Thøgersen, Maren Nielsdatter	— 25
"	25. Thøger Lassen, Gertrud Pedersdatter, Peder Jensen, Jens Jensen	— 26
"	26. Peder Thøgersen, Anna Poulsdatter, Poul Nielsen	— 27
"	27. Thøger Pedersen, Kirsten Mortensdatter	— 29
"	28. Poul Nielsen, Kirsten Madsdatter, Niels Poulsen	— 31
"	29. Morten Madsen, Kirsten Hansdatter, Mads Nielsen, Abelone Hans- datter, Hans Villumsen, Ingeborg Frederiksdatter Leil	— 32
"	30. Peder Thøgersen Rosenstand, Karen Foss	— 34
"	31. Johannes Jensen Hage, Bolette Margrethe Friedenreich, Jens Jensen Hage, Martha Tesch, Jens Knudsen, Anna Jensdatter Hage	— 35
"	32. Jørgen Johan Mackeprang, Gertrud Lorensdatter Böes, Hans Jør- genssen Mackeprang, Johanne Marcusdatter Viller	— 38
"	33. Marcus Mackeprang, Bolette Margrethe Kathrine Hage	— 38
"	34. Anthon Johannes Mackeprang, Jacobine Marie Wismar	— 39
"	35. Christen Rasmussen, Bolette Marie Louise Mackeprang, Rasmus Peter Rasmussen, Christiane Barfoed, Hans Rasmussen	— 40
"	36. Chr. Rasmussens Børn	— 46
"	37. Camilla Augusta Møller, født Rasmussen's Børn og Børnebørn	— 49

Familie-Legater,

som nogle af de i Fru Camilla Augusta Møller f. Rasmussens Slægtbog omhandlede Mænd og Kvinder have stiftet, og til hvis Nydelse deres Efterkommere, deriblandt nævnte Fru Camilla Augusta Møller og hendes Børn og Afkom, have Fortrinsret.

Den samlede Legatkapital, hvortil Adgang haves, udgør omtrent en Million Kroner.

Fortrinsretten gælder ligeoverfor alle Ikke-Beslægtede; overfor Stifternes øvrige Efterkommere maa Slægtskabets Beskaffenhed og Nærhed jo blive det afgørende.

Familieskabet vil i hvert enkelt Tilfælde uden Vanskelighed kunne udfindes ved Hjælp af de meddelte Stamtavler.

Iøvrigt henvises til Borgmester i Varde Christjern Nielsens Slægtbog, udgivet af Provst J. Vahl 1894, Gjesings Jubellærere, Hofmans Foundationer, Biografisk Leksikon, Stamtavler over Familierne Hage og Mackeprang og flere andre Værker.

A. Studielegater.

Om disse Legater indeholder „Samling af de for Universitetets Legater gældende Bestemmelser (København, Gyldendals Forlag 1890)“ samt Hofmans Foundationer udførlige Meddelelser.

Legatkapitalernes og Renternes Størrelser er angivne efter en Fortegnelse for Aaret 1915 over Universitetets Legatmasse.

1. Det Fossiske Legat for Studenter af alle Fag.

Legatet er oprettet af Magdalene Foss, g. m. Thøger Lassen til Rødslet, og hendes nedennævnte 6 Brødre ved Fundats af 11te Juni 1701.

Legatkapitalen er 75,650 Kr. Renten heraf, c. 3000 Kr., kan uddeles i 3 fulde Portioner à 1000 Kr. eller delte Portioner, der svarer dertil, aarlig i 4 Aar til Studerende af alle Fag, men Legatportionerne er nu som oftest 200 Kr. aarlig.

Konsistorium bestyrer Legatet og foretager Uddelingen.

Legatet er oprettet for de rette Decendenter af de 6 Brødre: Dr. Christian Foss, Biskop *Mathias Foss*, Dr. Jens Foss, Magister Peder Foss, Magister Jacob Foss og Assessor Laurits Foss. Disse Decendenter er derfor eneberegtigede til Legatet, men maa jo indbyrdes konkurrere med hinanden saaledes, at den mandlige Side har Fortrin fremfor den kvindelige og denne atter for ikke beslægtede. — Slægtskabet med Biskop Foss ses af nedenstaaende Stamtavle:

Mathias Foss, Biskop i Aalborg, f. $12/10$ 1627, d. $8/7$ 1683.

Karen Foss, f. 1657, d. 1708, g. m. Peder Th. Rosenstand, Ritmester.

Bodil Margrethe Rosenstand, f. 1681, d. 1773, g. m. Peder Henriksen Goiske, Præst i Vestervig.

Maren Goiske, f. 1700, d. 1780, g. m. Johs. C. Friedenreich, Provst i Stege.

Bolette Margrethe Friedenreich, f. 1729, d. 1805, g. m. Johs. J. Hage, Købmand i Stege.

Bolette Margrethe Kathrine Hage, f. 1753, d. 1846, g. m. Dr. med. M. Mackeprang, Frennerupgaard paa Møen.

Anthons Johs. Mackeprang, f. 1785, d. 1874, g. m. Jacobine Marie Wismar, Ejer af Kronborg Ladegaard.

Bolette Marie Louise Mackeprang, f. 1814, d. 1895, g. m. Distriktslæge C. Rasmussen, Thisted.

Camilla Augusta Rasmussen, f. 1848, g. m. Justitsraad J.S. Møller i Randers.

2. Biskop Jesper Brochmands Legat til det teologiske Studiums Fremme.

Legatkapitalen er 5200 Kr. Legatet uddeles med 207 Kr. 38 Øre aarlig i 4 Aar til teologiske Kandidater af Sjællands Biskop og det teologiske Fakultet.

Testamentet er af 6. Februar 1641.

Stifterens og hans Hustru, Sille Tønnisdotters Paarørende har under lige Vilkaar Fortrinsret til at nyde Legatet. Da Biskop Brochmand var barnløs, er hans Broder Professor Hans R. Brochmands Efterkommere blandt de fortrinsberettigede, vide nedenstaaende Stamtavle:

Rasmus Sørensen Brochmand, Borgmester i Køge, f. 1537, d. 1599.

Jesper Rasmussen Brochmand,
Dr. teol., Biskop i Sjælland,
f. $\frac{5}{8}$ 1585, d. $\frac{19}{4}$ 1652.
Legatstifter.

Hans Rasmussen Brochmand,
f. 1594, d. 1638, Professor teol.,
g. m. Drude Finke.

Bodil Hansdatter Brochmand,
f. 1635, d. 1670, g. m.
Biskop Mathias Foss.

Karen Foss,
g. m.

Peder Thøgersen Rosenstand.

Bodil Margrethe Rosenstand,
g. m. P. H. Goiske.

Maren Goiske,
g. m. Johs. Chr. Friedenreich.

Bolette Margrethe Friedenreich,
g. m. Johs. Jensen Hage.

Bolette Margrethe Kathrine Hage,
g. m.

Dr. med. Marcus Mackeprang.

Anthon Johannes Mackeprang,
g. m. Jacobine Marie Wismar.

Bolette Marie Louise Mackeprang,
g. m. Læge C. Rasmussen.

Camilla Augusta Rasmussen,
g. m. J. S. Møller.

3. Dr. med. Thomas Finkes Rejsestipendium for lægevidenskabelige Studenter og Kandidater.

Legatkapitalen er 11,012 Kr. 89 Øre. Et Beløb af 315 Kr. 94 Øre anvendes aarlig „till en dyktig persons uden Lands-Reyse som studerer Medicinam oc Philosophiam“. Stipendiet nydes i 5 Aar og bortgives af det lægevidenskabelige Fakultet. Stifterens Slægtninge har Fortrinsret. Fundatsen er af 6. Jan. 1619 og 11. Marts 1681, jfr. Konsistoriums Skrivelse af 13. April 1844.

Desuden uddeles af samme Fakultet 14 Kr. aarlig i 5 Aar til hver af 6 studiosus af alle Fag, hvortil Familien ogsaa har Fortrinsret. Egentlig tilkommer Udnævnelsesretten Stifterens Slægt, men har i lange Tider været udøvet af det lægevidenskabelige Fakultet. Stamtavle:

Thomas Finke, f. 1561, d. 1656, Dr. med., Professor.

Drude Thomædotter Finke, f. 1604, d. 1671, g. m. Professor Hans R. Brochmand.

Bodil Hansdatter Brochmand, f. 1635, d. 1670, g. m. Biskop Mathias Foss.

Karen Foss, g. m. P. T. Rosenstand.

Bodil Margrethe Rosenstand, g. m. P. H. Goiske.

Maren Goiske, g. m. Johs. Chr. Friedenreich.

Bolette Margrethe Friedenreich, g. m. Johs. J. Hage.

Bolette Margrethe Kathrine Hage, g. m. Marcus Mackeprang.

Anthon Johannes Mackeprang.

Bolette Marie Louise Mackeprang, g. m. C. Rasmussen.

Camilla Augusta Rasmussen, g. m. J. S. Møller.

4. Dr. med. Thomas Finkes Svingersønner,

Dr. Casper Bartholin, Dr. Oluf Worm og Jørgen Fuiren, der var Svogre til Drude Thomædotter Finke og hendes Mand, Professor Hans R. Brochmand, har ligeledes stiftet Legater, vide ovennævnte Samling og Hofmands Foundationer, men dels er disse ved Tidernes Ugunst svunden betydeligt ind, og Stifternes egne mange Efterkommere gaa i hvert Fald foran Drude Finkes.

5. Justitsraad, Højesteretsassessor, Dr. jur. Peder Lassens Rejsestipendium for Studerende af alle Fag.

Testamentet er af 9. December 1679. Legatet nydes i 3 Aar med 1095 Kr. 08 Øre aarlig. Antagelig behøver den aarlige Rejse ikke at være længere, end Pengene kan strække til.

Legatkapitalen er 27,376 Kr. 99 Øre. Legatstifterens Paarørende har under lige Vilkaar Fortrinsret, dernæst de Studerende, som er fødte i Stifterens Fødeby Randers.

P. Lassen har desuden givet et Legat nu stort 929 Kr. 08 Øre,

hvoraf Renten 36 Kr. 02 Øre for et Aar ad Gangen tildeles en Student fra Randers Skole. Familien har ogsaa her Fortrinsret.

Ved de to Legater er at bemærke, at P. Lassen, der selv var barnløs, var et af Borgmester i Randers Niels Jacobsens 9 Børn og at disse, der har efterladt en stor Efterslægt, altsaa er nærmere til Rejsestipendiet end Efterkommere af hans Bedstefaders Broder, — P. Lassen var nemlig en Dattersøn af Borgmester i Randers Peder Lassen, der igen var en Broder til Magister Thøger Lassen, Præst i Randers, vide hosføjede Stamtavle.

Dr. jur. P. Lassen, rige Peder Lassen, som han kaldtes, har foruden ovennævnte Dotationer skænket en Del Legater nemlig:

4500 Rigsdaler til 11 Senge i Vartou (se bagved).

1000 — - Helligaands Kirke i København.

500 — - Husarme ibd.

1111 — - Brudeudstyr for Fattige ibd.

vide Hofmans Foundationer trykte 1753.

Las Thøgersen, Raadmand i Randers 1573.

Peder Lassen,
Borgmester i Randers,
g. m. Mette Andersdatter.

Maren Pedersdatter,
g. 1596 m.
Borgmester Niels Jacobsen,
d. 1624.

Peder Lassen,
f. $\frac{20}{8}$ 1606, d. $\frac{5}{10}$ 1681,
Dr. jur., Højesteretsassessor.
Legatstifter.

Thøger Lassen,
Magister, Provst i Randers,
f. 1531, d. 1608.

Peder Thøgersen,
Magister, Provst i Randers,
f. 1577, d. 1634.

Thøger Pedersen,
Magister, Provst i Randers,
f. 1609, d. 1651.

Peder Thøgersen Rosenstand,

Bodil Margrethe Rosenstand,
g. m. P. H. Goiske.

Maren Goiske,
g. m. Johs. C. Friedenreich.

Bolette Margrethe Friedenreich,
g. m. J. J. Hage.

Bolette Margrethe Kathrine Hage,
g. m. Marcus Mackeprang.

Antho Johannes Mackeprang.

Bolette Marie Louise Mackeprang,
g. m. C. Rasmussen.

Camilla Augusta Rasmussen,
g. m. J. S. Møller.

B. Andre Legater.

1. Den ubekendte Stifters Legat for fattige Fruentimmer, Enker eller Jomfruer.

Dette Legat er oprettet ved Fundats af 13. Januar 1768 af Dr. og Professor teol. Peder Rosenstand Goiske, født 1. Maj 1704, Stiftsprovst og Præst ved Viborg Domkirke til 1747. 1749 Professor teol. i København, død 13. Juni 1769, gift 13. Juli 1740 med Margrethe Benedikte Kneil. — Men, som det fremgaar af Fundatsen, har P. R. Goiske (eller Goische) foretaget Oprettelsen paa en Vens Vegne, som har ønsket at være ukendt.

Af en Bemærkning, som Professor Abraham Kall har gjort til Fundatsen, fremgaar det, at Biskop Mathias Foss' yngste Datter, Søster Foss, gift med Købmand Christopher de Hemmer i Aalborg, er Moder til Fundator, og dersom denne Angivelse er rigtig, er den egentlige Giver Mathias Foss de Hemmer, Provst i Skagen, død 17. Juni 1753 uden Børn, eller en af hans Brødre.

Legatet ejer en Kapital af c. 7,800 Kr.

Det bestyres af Sjællands Biskop og uddeles til 3 Enker og 3 Jomfruer, som nedstammer fra Dr. teol., Biskop Mathias Foss i Aalborg, saafremt „de ere fattige og af sikkeligt Forhold og Stand“. Ogsaa Enker efter Mænd, som nedstamme fra Biskoppen, har Fortrinsret.

For Jomfruernes Vedkommende er det en anbefaling, at de er faderløse og „krænkelige“ (svagelige).

Legatportionerne er i Reglen paa 40 Kr. aarlig. Fundatsen beror hos Sjællands Biskop.

Se Stamtavle A 1 foran.

2. Det Fossiske Legat i Ribe for Enker og Jomfruer.

Legatet er oprettet ved Fundats af 30. Oktober 1743 af Jomfru Søster Frederica Foss i Ribe, født 28. April 1686, død 4. Februar 1750; efter andre Kilder er hun først død 1754.

Hun var Datter af Dr. med. Jens eller Janus Foss til Svansø, født 6. Maj 1629, Stadsfysikus i København, død 9. Marts 1687, der var Broder til Biskop Mathias Foss i Aalborg.

Jens Foss var gift første Gang med Maren Hofmann, død 1666 uden Børn, anden Gang med Anna Margrethe Svane, med hvem han havde 7 Børn, men saavidt vides er Stifterindens 6 Søskenes Afkom uddød, og Afkommet efter hendes Farbroder, Biskop Foss, hører derfor til hendes Paarørende.

Fundatsen findes i Hofmanns Samling af Foundationer Tome 4, Side 502.

Legatet ejer en Kapital af 10,800 Kr.

Det bestyres af Magistraten (Borgmesteren) i Ribe og uddeles til 3 nødtørftige Enker og 3 Jomfruer af Stifterindens Paarørende paa fædre og mødrene Side, „naar de ikke er bemidlede og haver ført sig honnet og skikkelig op“.

Legatet uddeles i Reglen med 60 Kr. aarlig. Stamtavle:

Niels Christensen Foss, f. $\frac{4}{10}$ 1588, d. $\frac{1}{6}$ 1645,

Dr. med., Livmedicus,

g. m. *Karen Mathiasdatter Jacobæa*.

Jens Foss til Svansø,
f. 1629, d. 1687, Dr. med.

Søster Frederica Foss,
f. 1686, d. 1750, ugift.
Legatstifter.

Mathias Foss,
Biskop i Aalborg.

Karen Foss,
g. m. *Peder Th. Rosenstand*.

Bodil Margrethe Rosenstand,
g. m. *P. H. Goiske*.

Maren Goiske,
g. m. *Johs. C. Friedenreich*.

Bolette Margrethe Friedenreich,
g. m. *J. J. Hage*.

Bolette Margrethe Kathrine Hage,
g. m. *Marcus Mackeprang*.

Anthon Johannes Mackeprang.

Bolette Marie Louise Mackeprang,
g. m. *C. Rasmussen*.

Camilla Augusta Rasmussen,
g. m. *J. S. Møller*.

3. Det Friedenreichske Legat i Stege for 7 ugifte Piger af Familien.

Artillerikaptajn Mourits Friedenreich i Stege oprettede 26. Juli 1798 dette Legat. Han var født 10. November 1732 og døde 11. August 1798. Han blev 1766 gift med *Maren Knudsdatter*, men havde ingen Børn. Han var Søn af Provst *Johannes Cristophersen Friedenreich* i Stege og Hustru *Maren Goiske* og var altsaa Broder til *Bolette Margrethe Friedenreich*, gift med *Købmand Johannes Jensen Hage*.

En ny Fundats for Legatet er konfirmeret 25. Marts 1899 og findes i Ministerialtidende A. for 1899, Side 117.

Efter denne Fundats ejer Legatet en Del Jorder i Stege og nogle Kapitaler, og Legatets Indtægter deles efter nærmere Regler mellem fattige, syge og sengeliggende Mennesker i Stege og 7 ugifte Piger af Testators Familie, hvilke sidste nyder Legatet for Livstid, saalænge de forbliver ugifte.

Legatet bestyres af Byfogden og Sognepræsten i Stege og revideres af Stiftsøvrigheden.

De 7 Piger af Familien faar i Reglen hver c. 200 Kr. aarlig = 1400 Kr., der svarer til en Kapitalværdi af 35,000 Kr.

Johannes Christophersen Friedenreich, f. 1699, d. 1759,
Præst i Stege.

Mowritz Friedenreich,
Artillerikaptajn,
f. ¹⁰/₁₁ 1732, d. ¹¹/₈ 1798.
Legatstifter.

Bolette Margrethe Friedenreich,
g. m. Johannes Jensen Hage.
Bolette Margrethe Kathrine Hage,
g. m. Marcus Mackeprang.
Anthon Johannes Mackeprang.
Bolette Marie Louise Mackeprang,
g. m. C. Rasmussen.
Camilla Augusta Rasmussen,
g. m. J. S. Møller.

4. Steen Andersen Bille's og Hustru Anette Christiane, født Hage's Legat.

Legatet er oprettet i Henhold til Frøknernes Martha Steenette Rebekka Bille og Eleonora Mathilde Billes Testamente af 18. Febr. 1885 til Minde om deres ovennævnte Forældre. Fundatsen er konfirmeret 31. Decbr. 1907 og findes i Ministerialtidende Litra A for 1908, Side 56.

Geheimelegationsraad Steen Andersen Bille, født 8. Juli 1781, død 8. November 1860, var Charge d'Affaires i Brasilien, derefter Ministerresident i Filadelfia indtil 22. Januar 1854, Kommandør og Dannebrogsmænd. Hans Hustru Anette Christiane Hage, født 21. Januar 1788, død 5. Decbr. 1868, var Datter af Peder Goiske Hage, født 1756, død 9. Juli 1800, Købmand paa St. Croix, der var Søn af Johannes Jensen Hage, født 1714, død 1791.

Legatkapitalen udgør 50,000 Kr. og Renterne uddeles i Portioner af ikke under 200 Kr. aarlig til værdige Trængende, hvis Indtægter

er utilstrækkelige til at fyldestgøre de Krav, som de ifølge Opdragelse og Livsstilling med Rimelighed kunne fordre. Renterne kan ogsaa anvendes til Fortsættelse af Studeringer eller anden speciel Uddannelse.

Fortrinsberettigede til at nyde dette Legat er Efterkommerne saavel Mænd som Kvinder af Marinekaptajn Mathias Bille og af ovennævnte Johannes Jensen Hage.

Legatet bestyres af 2 af Testatricernes Slægt (for Tiden Kammerherre, Hofjægermester Alfr. Hage, Oremandsgaard, Revisionschef Steen A. Bille, og af en Jurist som Forretningsfører (for Tiden Fuldmægtig i Østifternes Kreditforening S. Gram Hansen).

Johannes Jensen Hage.

<p><i>Peder Goiske Hage,</i> f. 1756, d. 1800.</p> <p><i>Anette Christiane Hage,</i> f. 1788, d. 1868, g. m. Steen Andersen Bille.</p> <p><i>Martha S. R. Bille</i> og <i>Eleonora M. Bille.</i> Legatstiftere.</p>	<p><i>Bolette Margrethe Kathrine Hage,</i> g. m. Marcus Mackeprang.</p> <p><i>Anthon Johannes Mackeprang.</i></p> <p><i>Bolette Marie Louise Mackeprang,</i> g. m. C. Rasmussen.</p> <p><i>Camilla Augusta Rasmussen,</i> g. m. J. S. Møller.</p>
---	---

**5. Grev Christian Schmettau og Hustru Louise Schmettau,
født Hage's Legat.**

Dette Legat er oprettet 14. Novbr. 1907 af Enken efter Hofjægermester Christian Ludvig Leopold Greve af Schmettau, født 10. Februar 1806, død 5. Decbr. 1878, Forpagter af Gunderup under Vallø, Gertrud Louise Christiane Franciska Hage, født 24. November 1823, død 1907, uden Børn. Hun var Datter af Overkrigskommissær Johannes Philip Hage, født 18. Oktober 1796, død 23. April 1863, der igen var Søn af Justitsraad Jens Friedenreich Hage, født 6. Oktober 1752, død 1831, som atter var en Søn af Johannes Jensen Hage.

Fundatsen er konfirmeret og findes i Ministerialtidende Litra A Side 352 for Aaret 1907.

Legatkapitalen er 3,000 Kr. og uddeles aarlig med en Portion paa 100 Kr. til uformuende, ugifte Piger eller Enker af Adel eller af Middelstanden, der er fyldt 35 Aar, har ført en hæderlig Vandel og ikke har over 1,000 Kr. i aarlig Indtægt.

Ugifte Kvinder og Enker, der er beslægtede med en af Legatstifterne, har Fortrinsret til Legatet.

Legatet bestyres af Bestyrelsen for de Bjelkeske Legater i København.

Johannes Jensen Hage.

<i>Jens Friedenreich Hage,</i> f. 1752, d. 1831.	<i>Bolette Margrethe Kathrine Hage,</i> g. m. Marcus Mackeprang.
<i>Johannes Philip Hage,</i> f. 1796, d. 1863.	<i>Anthon Johannes Mackeprang.</i>
<i>Gertrud Louise Christiane Franciska Hage,</i> f. 1823, d. 1907. Legatstifter.	<i>Bolette Marie Louise Mackeprang,</i> g. m. C. Rasmussen. <i>Camilla Augusta Rasmussen,</i> g. m. J. S. Møller.

6. Hages Stiftelse, kaldet Klosteret, i Stege for Enker og ugifte Fruentimmer.

Denne Stiftelse er oprettet af Konsul, Godsejer Peter Alfred Anthon Hage, født 31. Decbr. 1803, død 1872, Søn af Christopher Friedenreich Hage, Købmand i Stege, der igen var Broder til Bolette Margrethe Kathrine Hage, f. 1753, død 29. Oktbr. 1846, gift med Dr. med. Marcus Mackeprang. Andetsteds kaldes hun Bolette Kathrine Jensine Hage.

Alfred Hage var hovedrig og Ejer bl. a. af en Del svenske og danske Godser. Han var Folketingsmand og bekendt Politiker. Fundatsen er konfirmeret 26. Juni 1865.

Legatet bestaar i Fribolig i en af Testator opført Bygning i det Friedenreichske Vænge i Stege med Have, hvilken Bygning har 8 Toværelses-Lejligheder. Legatet bestyres af Byfogden og Sognepræsten i Stege og en af Kaptajn Friedenreichs eller Testators Familie.

Ved Bortgivelsen af Fribolig er Bestyrelsen ikke ubetinget bundet til at vælge Medlemmer af Testators Familie, skønt disse har en fortrinlig Adgang. Af Familiens Medlemmer kommer atter de i fortrinlig Betragtning, der nyde godt af det Friedenreichske Legat (se foran under Post B 3) og iøvrigt tages der Hensyn til Værdighed, Slægtskabs Nærhed, Alder og Trang.

Ved dette Legat er at bemærke, at Testator havde 3 Børn og flere Søskende, og at hans Fasters Efterkommere derfor hører til den fjernere Slægt. Den nærmeste Familie er imidlertid saa økonomisk velstillet, at det ikke kan antages, at dens Medlemmer vil søge de ommeldte Friboliger.

Stamtavle, se følgende Side under Post B 7.

7. Familien Hages Legat.

Legatet er oprettet af ovennævnte Konsul, Godsejer Alfred Hage, der som anført var en Brodersøn af Bolette Margrethe Kathrine Hage, gift med Dr. med. Marcus Mackeprang, og af hans Hustru Vilhelmine Hage, født Faber, f. $18\frac{1}{2}$ 1810.

Da Testator som bemærket selv havde 3 Børn, nemlig Enkefru Vilhelmine Heise, født Hage, Godsejer Johannes Hage til Nivaagaard og Kammerherre, Hofjægermester Hage til Oremandsgaard, og flere Søskende, hører Bolette Hages Efterkommere til den saakaldte fjernere Slægt.

Legatet ejer en Kapital af 800,000 Kr., der saa vidt gørligt skal anbringes i de mandlige Decendenters Landejendomme til en Rente af 3 % pro anno og med Sikkerhed, som for Umyndiges Midler. Den aarlige Rente er altsaa 24,000 Kr.

Efterat Fru Heise, født Hage, i 1912 er afgaaet ved Døden, bestyres Legatet af Testators ovennævnte to Sønner samt af Gros-serer Gustav Hage og Retsformand Jørgen Koch med Overretssagfører G. Hartmann, Kontor Vestre Boulevard 36, København, som Sekretær og Kasserer. Revisorer er Fuldmægtig J. Hornemann og Boghandler Carl Hage. Saavel Bestyrelsen som Revisionen supplerer sig selv.

Fundatsen af 2. December 1870 er konfirmeret 22. November 1901, men den er ikke offentliggjort og kan derfor ikke meddeles her.

Af Legatet udredes nogle personlige Understøttelser og en Del af Renten er henlagt til specielle Formaal.

Omtrent 4000 Kr. skal aarlig anvendes til Understøttelse af Personer, der hører til Testatorernes Slægt, og som af Bestyrelsen anses for værdige og trængende.

Fundatsen nævner endvidere som et af Fondens Formaal at hjælpe unge, dygtige og paalidelige Mennesker frem, fornemmelig saadanne, som ville uddanne sig til Handelsmænd eller Søfarende, og denne Anvendelse vil efterhaanden, som Midlerne bliver disponible, blive den vigtigste.

Personer af Testatorernes Slægt har under lige Vilkaar Fortrinsret.

Bestyrelsen har iøvrigt en meget fri Raadighed over Anvendelsen af de rige Midler.

Johannes Jensen Hage, f. 1714, d. 1791,
Købmand i Stege, gift 1747 med Bolette
Margrethe Friedenreich, f. 1729, d. 1805.

Christopher Friedenreich Hage,
f. 1759, d. 1849,
Købmand i Stege.

Peter Alfred Anton Hage,
f. 1803, d. 1872.
Legatstifter.

Bolette Margrethe Kathrine Hage,
g. m. Marcus Mackeprang.

Anthon Johannes Mackeprang.

Bolette Marie Louise Mackeprang,
g. m. C. Rasmussen.

Camilla Augusta Rasmussen,
g. m. J. S. Møller.

Johannes Jensen Hage, f. 1714, d. 1791, Købmand i Stege,
g. 1747 m. *Bolette Margrethe Friedenreich*, f. 1729, d. 1805.

Christopher Friedenreich Hage, f. $\frac{19}{7}$ 1759, d. $\frac{19}{8}$ 1849, Købmand i Stege, g. m. **Anette Christiane Just**, f. 1788, d. $\frac{13}{6}$ 1866.

Peter Alfred Anton Hage, f. $\frac{31}{12}$ 1803, d. 1872. Legatstifter.

Vilhelmine Heise, f. Hage, f. $\frac{8}{2}$ 1838, d. 1912.

Johannes Hage, f. $\frac{36}{5}$ 1842, Godsejer, Nivaagaard.
Alfred Hage, f. $\frac{30}{5}$ 1843, Kammerherre, Hofjægermester, Oremandsgaard.

Jens Friedenreich Hage, f. $\frac{6}{10}$ 1752, d. 1831, Justitsraad, g. m. **Gertrud Heitmann**, f. 1766, d. 1801, gift 2den Gang $\frac{16}{6}$ 1803 m. **Marie Sofie Ruspini**, d. 1804.

Johannes Philip Hage, f. $\frac{18}{10}$ 1796, d. $\frac{23}{4}$ 1863.

Gertrud Louise Christiane Franciska Hage, f. $\frac{24}{11}$ 1823, d. 1907, g. m. Grev **Christian Schmettau**, f. $\frac{10}{2}$ 1806, d. $\frac{5}{12}$ 1878 uden Børn. Legatstiftere.

Peder Goiske Hage, f. $\frac{27}{2}$ 1756, d. $\frac{9}{4}$ 1800, Købmand paa St. Croix, g. m.

Johanne Frederikke Vadskjær, d. 1829.

Anette Christiane Hage, f. $\frac{21}{1}$ 1788, d. $\frac{5}{12}$ 1868, g. m. Gehejmelegationsraad, **Steen Andersen Bille**, f. $\frac{8}{7}$ 1781, d. $\frac{8}{11}$ 1860.

Martha Steenette Rebekka Bille, f. $\frac{5}{1}$ 1810 og **Eleonora Mathilde Bille**, f. $\frac{12}{5}$ 1815. Legatstiftere.

Bolette Margrethe Kathrine Hage, f. $\frac{6}{11}$ 1753, d. $\frac{20}{10}$ 1846, g. m. Dr. med.

Marcus Mackeprang, f. $\frac{20}{10}$ 1726, d. $\frac{15}{8}$ 1791.

Anthon Johannes Mackeprang, f. $\frac{17}{12}$ 1785, d. $\frac{20}{4}$ 1874.

Bolette Marie Louise Mackeprang, f. $\frac{27}{11}$ 1814, d. $\frac{23}{5}$ 1895, g. m. Distriktslæge **C. Rasmussen**, f. $\frac{18}{1}$ 1809, d. $\frac{6}{7}$ 1877.

Camilla Augusta Rasmussen, f. $\frac{28}{12}$ 1848, g. m. **J. S. Møller**, f. $\frac{5}{9}$ 1844.

Ann. Den Hageske Slægt er langt større end ovenfor angivet; her er kun medtaget de 3 Grene, der har skænket Familielegater, og Familien Møllers Slægtskab med disse.

C. Vartou Hospital.

Navnlig i det syttende Aarhundrede var det Skik, at velstillede Mænd ved Indbetaling i Vartous Kasse købte Fripladser (saakaldte Senge) for fattige og syge Mennesker i Almindelighed eller for Giverens Efterkommere, saaledes at disse kunde indlægges i Hospitalet, dersom nogen af dem senere skulde komme i Trang.

Retten til at besætte disse Fripladser i Vartous Hospital var ofte forbeholdt Familien, men var der ikke truffen nogen Bestemmelse herom af Giveren, var det Københavns Magistrat, der bestemte, hvem Fripladserne skulde tildeles.

Rettigheden til „en Seng“ i Vartou bestaar forøvrigt kun i Plads paa en Fællesstue med Ugepenge, for Tiden 1 Kr. 50 Øre, samt fri Lægehjælp, Medicin og saavidt muligt frit Hospitalsophold i Sygdomstilfælde, og den vedkommende maa derfor have nogen anden Indtægt ved Siden af ved Arbejde, Legater, Alderdomsunderstøttelse, privat Hjælp m. v. — dog ikke Fattighjælp. En Fjerdedel af Beboerne i Stiftelsen faar dog Tillæg af forskellige Legatmidler tilhørende Hospitalet.

Disse Forhold bestaar endnu.

1. Biskop Jesper Brochmand har oprettet 12 Senge,

som hans og hans Hustru, Sille Tønnisdatter Balkenbergs Familie har Fortrinsret til at indlægges paa.

Da Biskoppen var barnløs, har hans Broder Professor Hans Rasmussen Brochmands Efterkommere, som hans nærmeste Slægt, Ret til at indlægges paa disse Senge.

Men Københavns Magistrat har Retten til at bestemme, hvem af Familien, der skal indlægges, og det fordres, at vedkommende foruden Trang og Værdighed skal være forsørgelsesberettiget i København.

Vide Stamtavle A 2.

2. Professor Thomas Finke har oprettet 3 Senge

i Vartou for sine Efterkommere og givet Familien Ret til at indlægge, hvem den vil paa Sengene.

Thomas Finke har imidlertid en utalt Mængde Efterkommere, og ved Magistratens Bekj. 3. April 1903 er det bestemt, at de to Senge tilhører Arvingerne efter Anna Finke, salig Dr. Caspers (Bartholin), og Margrethe Finke, salig Dr. Jørgen Fuirens, medens den tredie Seng tilhører Arvingerne efter Drude Finke, salig Hans Brochmands.

Over denne sidste Seng kan der altsaa disponeres af Drude

Finkes Slægt (se Stamtavlen) saaledes, at Belæggelsesretten tilkommer „den første og ældste af hver Familie, som tilstede er, der herom advares og Besked derpaa igen skaffer“ (giver).

Se Stamtavle A 3.

**3. Justitsraad, Højesteretsassessor, Dr. jur. Peder Lassen
har i 1672 oprettet 11 Senge i Vartou,**

hvortil „Belæggelsesretten er hos hans næste (nærmeste) Slægt eller hos den, som Slægten dertil forordner; end forordner den ingen er Belæggelsesretten hos Inspektørerne“ (Københavns Magistrat). P. Lassen var selv barnløs.

Slægten kan altsaa indlægge sine egne Medlemmer eller andre saavel i som udenfor København, og kan et Medlem efter Omstændighederne nyde 2 Senge, vide P. Lassens Foundationer ved Thycho Hofmann, 1753, men hans Søskenes mange Efterkommere gaar i hvert Fald foran hans Bedstefaders Broders Afkom.

Vide Stamtavle A 5.

For en saadan Seng har Prisen, naar den er solgt til Fremmede, været 3 til 600 Kr.

Ledige Legatandele bekendtgøres i Reglen i „Legattidende for Danmark“, udgivet af Th. Qvistgaard, Lejre, eller i „Berlingske Tidende“.

Fru Camilla Augusta Møller,

f. Rasmussens

Slægttavle.

1912.

Udarbejdet af *J. S. Møller*; revideret og forsynet med nogle Tilføjelser af
Personalhistorikeren, Justitsraad *S. Elvius*.

